...ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

40-дэхи жэлээ гарана

...УРЯАД ҮНЭН

...СС-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

...79 (10240) | 1963 оной июлиин 31, среда | Сэн 2 мүнгэн

РСДРП-гэй хоёрдохи съездын 60 жэлэй ойдо зорюулагдаһан научна сесси

МОСКВА. РСДРП-гэй түүхэтэ хоёрдохи съездын нээгдэһэн үдэрһөө хойшо июлиин 30-да 60 жэл гүйсэбэ. РСДРП-гэй хоёрдохи съездын 60 жэлэй ойдо зорюулагдажа, КПСС-эй ЦК-гай дэргэдэхи Марксизм-ленинизмын институдай, Ниитын наукануудай академиин, Партийна дээдэ һургуулиин хамтын научна сесси энэ гайхамшагта ойн урда тээ, июлиин 29-дэ, Москвада болоо.

КПСС-эй ЦК-гай дэргэдэхи Марксизм-ленинизмын институдай конференц-зал һайндэрэйхеэр гоёон шэмэглэгдэнхэй. Эндэ сесси болоо. Гайхамшагта ушарые тэмдэглэхын тулада эрдэмтэд — Москвагай түүхэшэд, партийна хүдэлмэрилэгшэд, Россидахи революционно хүдэлөөндэ урдань хабаадаһан хүнүүд сутлараа.

«РСДРП-гэй II съездын түүхэтэ удха шанар» гэһэн элидхэл КПСС-эй ЦК-гай дэргэдэхи Марксизм-ленинизмын институдай директор академик П. Н. Поспелов сесси дээрэ хэһэн байна. «Марксистска партиин ленинскэ эмхидхэлэй гол ёһонууд, коммунизм үргэн далайсатайгаар байгуулжа байһан үедэ тэдэнииие шадамараар хүгжөөлгэ», «КПСС-эй түүхэтэ дүй дүршэлэй уласхоорондын удха шанар» гэһэн элидхэлнүүдые сессидэ хабаадагшад шагнаһан байна.

(ТАСС).

ТЭЖЭЭЛ БЭЛЭДХЭЛГЫЕ УДААРУУЛЖА БОЛОХОГҮЙ

Үбһэ сабшалгын хажуугаар силос даралга үргэнөөр ябуулая

...ЭДЬХЭЛ ...ҺОЛГОМО ҮГЭ

КПСС-эй ЦК-гай Пленум мүнөө агитаторай үүргые бүри өөдэнь үргэбэ. Совет хүниие коммунис ёһоор хү-

...бари занда, заримдаа хуби ... үнэн сэдьхэлэй сэсэн ... ехээр нүлөөлдэг байһые ...сэһэн хүн бүхэн мэдэхэ

...үхэдһөө, ахамад хүнүүдһээ ...ай, уран хурса үгэнүүдые ..., залуу хүн һургаал аба...йдалдаа, ажал ябуулгадаа, ...идаа тэдэниинь хүтэл...годог, баатаршалгын хэ...гжодог гээшэ.

...аар манай тэмсэлэй, мүн ...нөөдэрэй ажабайдалайшье ...эе харуулжа болоно.

... хэрэг үнэн зүб, бидэнэр ...» гэһэн партиин уряа ло... совет сэрэгшэд Эсэгэ оро...лгын агуу ехэ дайнай үедэ ...тэнэй түүхэдэ үзэгдөөгүй ...а гаргажа, эзэрхэг тү...измые биса дараа һэн.

... һүүлээр һандаргагдаһан ...богонихон болзорой турша... бодхоохо!» гэһэн партиин ...элүүлжэ, совет арад маша ...алта туйлаад, коммунизм ...ын дардам харгы гаргаа

«Коммунис ажал илан ман...гэһэн багша Ленинэйнгээ ... бэелүүлэн, манай арад тү...доторoo коммунизм үргэн ...гээр байгуулжа эхилэнхэй. ...ал үгэнүүд гүн ехэ удхаа...н мэргэнээрээ хүн зоной ...үдэлгэжэ, ухаан бодолдонь ... арюун нангин хэрэгэй ...түрүүлээ, эршэ зоригынь ...а ха юм.

...партиингаа эдэ дүлэтэмэ ... арад зоной гүн соо хэн ..., дэлгэрүүлжэ байнаб, хэн ...имэ үгэнүүдээр зориг...айнаб? Нэн түрүүн про...ууд, агитаторнууд! Эгээл ...гтэй хадань тэдэниие пар...литикые арад зоной дунда ...гшэд гэжэ хүндэтэйгөөр ...ха юм.

... нэрээ нэрлүүлжэ, ажа...ршалгада ажалша зониие ...гжуулжа, олоной магтаал...н агитколлективүүд, аги... манай партийна организа...олон. Улаан-Үдын нарин ...брикын, горкомхозой ав...тна конторын, Мухар-Шэ...мя Ленина», Баргажанай ...сын нэрэмжэтэ колхозуу...рганизацинуудай агитатор...дэлмэриин үрэ дүн бүгэ...эгдамаар. Эдэ ажахынуу...ан амжалтада, түсэб, уял...ара, квартал бүхэндэ һай...ргэдэг байһан ажалдань ...удай хубита нэмэри ехэ. ... шэн габьята ажал хэ...гжуулжа, элсүүлжэ шада... хүсэн гэжэ нэрлүүлэгдэ... агитколлективүүдэй абьяас...мэриин нюусань юуб гэхэ...р ажалша бүхэнэй, хүн ...наа бодол таажа хүдэлдэг ... гадна, агитаторнуудай ... ажалай түрүү жэшээ ха... юм. Энэнь тэдэнэй үнэн ...эрэгээр баталжа, улам ехэ ...йдабари зондо түрүүлнэ.

...нэгэ жэшээ. Мухар-Шэбэрэй ... совхозой түрүү хонишон ... Бадлуев залуушье һаа, айл ... хүндэтэй айлшан-агитатор .... Агитатор Бадлуевай хэлэ... шагнагшадай сэдьхэлэй шэ...кын домог болодог гэжэ хэл...үгээр ёһоор хамаг ушар хэрэ... ойлгуулхын хойноһоо үнэн ... оролдоһон агитатор зоной ...имэл нэрэ хүндэтэй байдаг. ... үгэ үнэтэй сэнтэй, үнэм... тиимэһээ тэрэниие даган, ...ршье бэрхэшээлнүүдые даба...ргжодог бшуу.

муүжүүлхэ түүхын удха шанартай зорилго бэелүүлхын түлөө тэмсэгшэдэй түрүү зэргэдэ агитатор ябаха уялгатай. Энэ үүргэеэ хэрэг дээрэнь бэелүүлхын тула тэрэ хадаа эрдэм ухаагаа саг үргэлжэ баяжуулжа байха, ямаршье асуудалда үнэн сэхэ, зүб харюу үгэжэ шадахаар бэеэ зэһэжэ байхаһаа гадна, ажалдаашье түрүү жэшээ харуулжа ябаха болоно. Тиимэл хүнэй үгэ үнэн сэхэ, этигэл найдабаритай байдаг ха юм.

Гэхэ зуура колхоз, совхозуудта ажалшадай дунда ябуулагдадаг ойлгууламжын хүдэлмэридэхи горитойхон дутагдалнуудые ЦК-гай Пленум, мүн манай Буряадай обкомой һаяхан болоһон пленум элирхэйлэн тодорхойлоо. Эдэ дутагдалнуудай нэгэн — албан хойрог ёһоор ойлгууламжын хүдэлмэри ябуулга болоно. Энээндэ нэн түрүүн агитаторнууд зэмэтэй. Олон ушарта энэ хүдэлмэри үнэн сэдьхэлэй хөөрэлдөөн болодоггүй, харин юрэл газетэ, журнал албата ёһоор уншалга, үгышье һаа, ёһо гуримые хооһоор номнон зааха, элидхэл, лекци ендэр дээрэһээ таршагынаса уншалга болодог бшуу.

Агитаторай хүсэн юуб гэхэдэ, хүн бүхэнэй гүн сэдьхэлые доһолгомоор онол арга олохо шадабаринь болоно. Һүүлэй үедэ политическэ агитациин олон янзын хүдэлмэри ябуулагдадаг болонхой. Гэбэшье энэ хүдэлмэриин эгээл гол һудаһан — хүн бүхэниие хүмүүжүүлэн болбосоруулха хэрэг мүн гэжэ КПСС-эй ЦК-гай июниин Пленум заана.

Энээндэ партийна организацинуудай онсо анхаралаа хандуулжа, тодорхой хэмжээнүүдые абахань тон шухала. Политическэ талаараа бэлэдхэл ехэтэй, ажалай түрүүшүүл, хүн зоной дунда хүндэтэй хүнүүд агитаторнуудаар томилогдобол, тиигээд тэдэндэ саг үргэлжын али бүхы туһаламжа хүргэжэ байбал, амжалта туйлагдахань дамжаггүй.

Колхоз, совхозуудай тодорхой зорилгонуудтай агитационно-ниитынгээ хүдэлмэриие нягтаар холбохо, ёһо тэдытээр, албан хойрогоор, хайша хэрэгээр, ондоо хүнэй албата юумэ хэжэ байһан шэнгеэр энэ хүдэлмэридэ хандаха ябадалые усадхаха, хүнүүдэй хараа бодол, эрдэм ухаа хараадаа абан, хүмүүжүүлгын хүдэлмэри ябуулха, коллективэй гэшүүн бүхэниие ажалай эрхим жэшээ дээрэ хүмүүжүүлхэ, түрүү дүй дүршэлые үргэнөөр тарааха, бэе бэедээ нүхэр ёһоор харилсан туһалалсаха шэнжэ шанар нэбтэрүүлхэ зорилго партийна организацинуудай урда табигдана. Энэ зорилго бэелүүлгэдэнь агитаторнууд сэгнэшэгүй ехэ туһа хүргэхэ юм.

Республикымнай 17-һоо холо гаран мянган агитаторнууд КПСС-эй ЦК-гай июниин Пленумэй материалнуудые хүн зондо ойлгуулжа, ажахыгаа, соёл культураяа саашадань хүгжөөхэ талаар шэн габьята ажалда зоригжуулжа байна. Илангаяа малай тэжээл бэлэдхэхэ, таряа хуряалгада бэлэдхэхэ даабариие амжалтатайгаар дүүргэхэ ябадал мүнөөдэрэй шухала зорилго болонхой. Эндэшье агитаторай халуун уряал зэдэлхэ ёһотой.

Агитатор, совет хүниие коммунис ёһоор хүмүүжүүлхэ түүхэдэ үзэгдөөгүй зорилго шинии урда табигдана. Энэ зорилгые нэрэ хүндэтэйгөөр дүүргэхын тула ойлгууламжын хүдэлмэриин бүхы хүсые бүрин хэрэглэ, шэнэ онол аргануудые бэдэржэ, зоригтойгоор хэрэглэ, түрэл партиингаа сэсэн мэргэн политикые үргэн олониитын дунда улам гүнзэгыгөөр нэбтэрүүлхын тула хүн бүхэнэй гүн сэдьхэл доһолгохоор хүдэлэ. Тиигэбэл хэрэгшни бүтэсэтэй, ажалшни амжалтатай байха.

...АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ

...М. М. Минеевтэ Буряадай АССР-эй культурын габьяата ...ябуулагша гэһэн хүндэтэ нэрэ зэргэ олгохо тухай

...ряадай арадай ажахын, соёл культурын амжалтануу...вет хэблэлдэ пропагандалгада ехэ габьяатай байһа...түлөө ТАСС-ай фотокорреспондент нүхэр **Минеев Ми...ихайловичта** Буряадай АССР-эй культурын габьяата ...буулагшын хүндэтэ нэрэ зэргэ олгохо.

...уряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ А. ХАХАЛОВ.

...уряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь Л. САБУРОВ.

...ан-Үдэ хото, Соведүүдэй байшан.
...63 оной июлиин 20.

...лавиин арадта совет Улаан Хэрээһэнэй аха дүүгэй туһаламжа

...лавиин Скопле город шадар ... 26-да газар ехээр хүдэлжэ, ... горитой хохидол уша...жэ урда тээнь хэблэлдэ ... һэн. Хэдэн зуун байрын ... захиргаанай байшангууд ... Олон мянган хүн зон гэр ... болоо. Гэмтэжэ үхэһэншье ...

...лавиин арадуудта совет ...рээһэнэй тэшүүдэй харил...алсалгын мэдэрэлтэйгээр, ...гөөр хандадаг байһые элир...мэдүүлхэ, югослав нүхэдтөө ...жа үзүүлхые хүсэхэ зуураа, ... Улаан Хэрээһэнэй болон Улаан Хахад һарын булгэмүүдэй союзай гүйсэдкомой президиум хадаа аха дүү Югославиин Улаан Хэрээһэнэй нэрэ дээрэ бүри һаяын саг соо хамта дээрээ 50 мянган түхэригэй эм дом, эдеэ хоолой зүйл түлөөһэгүйгөөр бэлэг болгон эльгээхэ тэжэ шиидхээ.

Совет Улаан Хэрээһэнэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэ профессор Г. А. Митерев Югославиин Улаан Хэрээһэнэй президент нүхэр Навел Грегоричто телеграмма эльгээжэ, гэнтын аюулһаа хохидолдо ороһон аха дүү югослав арадта гүнзэгы ехэ шаналал мэдүүлээ.

(ТАСС).

Оньһожоруулагдаһан звенодо

Бэшүүрэй совхоз (Мухар-Шэбэр) энэ жэл 3100 гектар сабшалангай ногоо сабшажа, 41 мянган центнер үбһэ һурилжэ абаха түсэбтэй. Мүнөө 1, 3, 4-дэхи отделенинүүд үбһэндөө жэгдэрэн ороо. Совхоз дээрэ тоолоод үзэбэл, 400-гаад гектар ногоон сабшагдажа, 200-гаад центнер үбһэниинь һүрилэгдөө.

Шэбэртэ тосхонһоо баруун урагшаа ябаад орхиходо урагша хойшоо унжыһан үргэн уужам сабшалан нэмжыдэг. Энэмнай һужааг гэжэ газар.

Үдын халуун. Шэбэртэһээ дүрбэн модоной газарта харгын урда сабшагдаад, бухаллагдаһан үбһэ нагшуургаар шэрэһэн хэдэн тракторнууд гүйлгэлдэнэ, һүри дээрэ үбһэ хаяна, тармана. Оройдоо нэгэ хүнэй морёор гү, али гараар үбһэ тармаха, бухаллахань харагданагүй. Теэд нагшуургатай дүрбэн тракторнууд тармагдаһан баалтай үбһые урдаа түлхеэд, һүриин хажууда асархадань үбһэ һүрилдэг түхеэрэлгэ хүдэлжэ ороно.

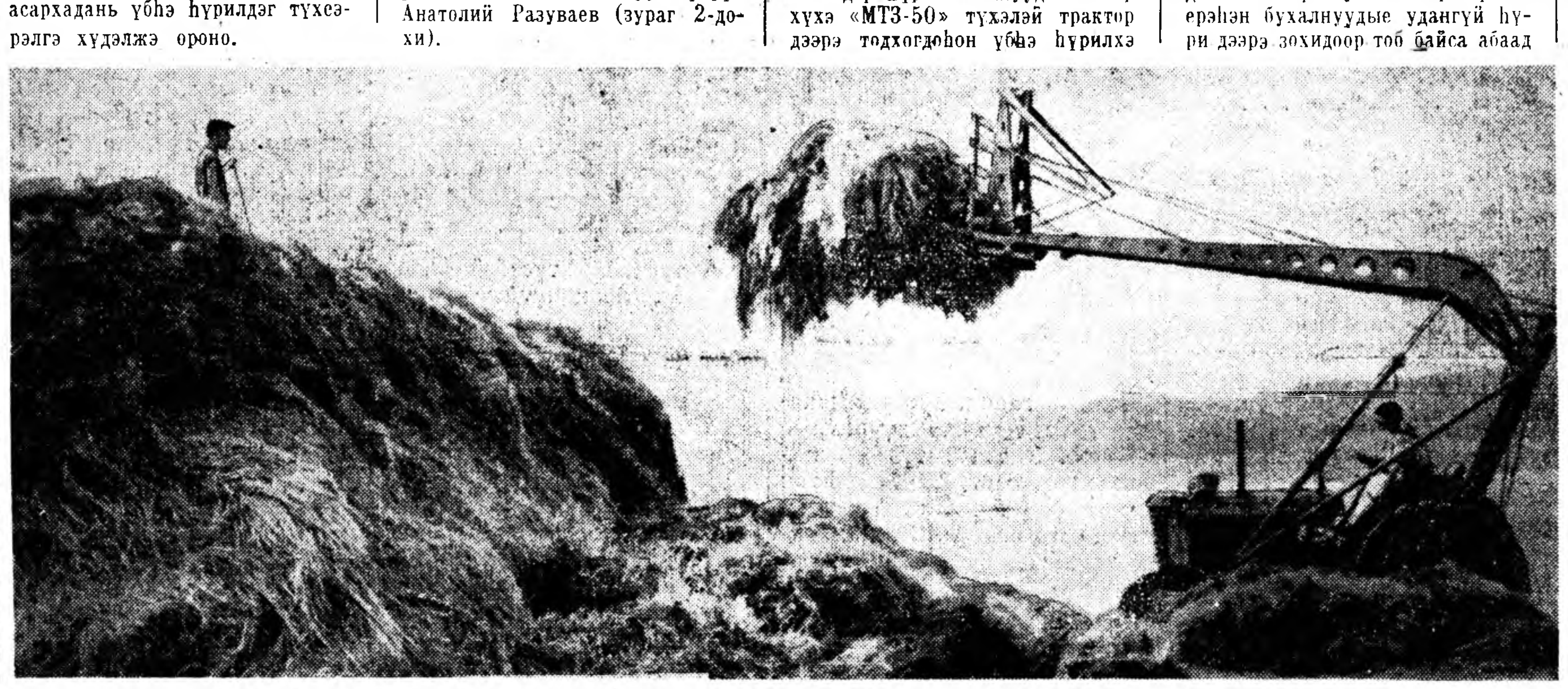
Харгын хойно гурбан модоной газарта хоёр трактор агтын хүнхинөөн, косилкын таршаганаан замханагүй. Эндэ тракторист Николай Трапезников Владимир Усов хоёрой агрегадууд хойноо гурба-гурбан косилкануудые шэрээд сүлөөгүй ябана. (Зураг 1-дэхи).

Һужааг нютагта Санжа Эрдынеевич Содбоевой оньһожоруулагдамал бригада хүдэлнэ. Бригададань 15 хүн. Эндэ үбһэ һүрилдэг нэгэ түхеэрэлгэ дүрбэн тракторна нагшуурга, нэгэ тармуур, косилкануудые шагтагалһан хоёр трактор хүдэлнэ. Үбһэ тэжээл бэлэдхэхэ тус бригада богонихон болзор соо һайн шанартай тэжээл бэлэдхэхын түлөө социалис мүрысөөндэ оролсонхой.

Тээ саанахана тармуур шэрэһэн «МТЗ-50» түхэлэй трактор шууд ябажа, утанууд баалнуудые хараһаар байтарнай жэрысэ татана. Тэрэ тракторые жолоодогшо залуу хүбүүн Анатолий Разуваев (зураг 2-дохи).

Үндэр һүриин хажууда сэнхир хүхэ «МТЗ-50» түхэлэй трактор дээрэ тодхогдоһон үбһэ һүрилхэ долоон метр утатай түхеэрэлгэ ерэһэн бухалнуудые удангүй һүри дээрэ зохидоор тоб байса абаад табина. Тус түхеэрэлгэ 300 центнер нормын орондо 500 центнер үбһэ хаяна. Энэмнай 45 хүнэй орондо хүдэлжэ байһан болоно. Тэрээндэ тракторист Юрий Баторов хүдэлнэ (зураг 3-дахи).

Трактористнарай сабшаһан газар хэмжэжэ ябахадаа 1-дэхи отделениин агроном Элбэг Ухинов манда иигэжэ хэлэбэ:

—Манай отделени энэ жэл 600 гектар сабшалан унагаажа, 9 мянган центнер үбһэ абаха түсэбтэй юм. Энэ тэжээлээ наранай гараа һаа, августын арбаадаар дууһаха хүсэлэнтэйбди. Эндэ мүнөө бороо үдэр бүри орожо, манда ехэл һаад ушаруулна.

Гэбэшье совхозой конторо, партком үбһэшэдтөө анхаралаа үшөө багаар хандуулна гэхэдэ алдуу болохогүй. Эдэнэртэ шэнэ газетэ саг соогоо абаашагданагүй. Мүн ханын газетэ, сахилгаан хуудаһан гаргагданагүй.

С. Балдуевай фото, текст.

„Эрдэм" колхоздо буртаг үбһэнтэй тэмсэнэгүй

Хяагтын трактһаа баруулжаа Үбэр-Зөөхэй тээшэ һалаалжа гараһан харгыгаар ябахадатнай эндэхи «Эрдэм» колхозой тарялангай газар хойшоо, урагшаашье нэмжын харагдаха. Харгы шадархи байһан тарялангай участогые холоһоо харахадаа эндэ шэниисын гү, али яарсын баян ургаса һэбшээ һалхинда долгилон байна гэжэ һанахаш. Энэмнай ямар баян ургасатай газар бэ гэжэ бүтүү баярлахаш. Одоош даа энэ жэл Хяагтын үйлэдбэриин управлениин «Эрдэм» колхоз адууһа малдаа бардам хүрэхэ orooһоной болон шэмэтэ тэжээл бэлэдхэжэ, һү, мяха, нооһо бүри элбэгээр абаха болохонь ха гэжэ һанаандаа баярлажа ябаа бэлэйб.

Гэбэшье, машинаараа тус полидо ойртохо бүреэ эндэ ямаршье ургамалай ургажа байһыень ойлгожо ядашабабди. Орооһото ургамал нэмжын байна гэжэ һанаһамнай, харин яаха аргагүй үдхэнөөр ургаһан буртаг үбһэн байшаба. Тэрэнэй дунда нэгэ хэды кукурузын эшэ набша эндэ тэндэ хүхэрэн харагдана. Һайнаар шэртэн харахада, тус поли дээрэ кукурузын тарилга байгаа юм ха гэжэ ойлгобобди.

Уданшьегүй колхозой конторо хүрэжэ ерээд, эндэ байһан агроном Владимир Дашиевһаа нөөхи кукурузын поли тухай асуубабди.

— Кукурузамнай энэ жэл бирагүйгөөр ургажа байна. Мүнөө тэрэмнай бултадаа шахуу буртаг үбһэндэ дарагдашоо,—гэжэ нүхэр Дашиев һанаа амарханаар харюусаба. —Кукурузынгаа бүхы плантациие хоёр дахин элдүүрилээ һэмди. Теэд тэрэмнай тоолхотойшье юумэ болоогүй даа. Угайдхадаа хура бороон һаянай таһалдангүй ороно. Тиимэһээ бүхы тарилга дээрэмнай буртаг үбһэн айхабтар түргөөр ургашана.

Нүхэр Дашиевта өөрыгөө сагааруулхын тула олон табан үгэ хэлэһэнэйншье хэрэггүйл даа. Нээрээшье энэ жэл хүйтэхэн хабар болоо, һаяын үдэрнүүдтэ хура бороон таһалдангүй ороно.

Эдэ бүгэдэ газар тарялан дээрэ буртаг үбһэнэй ургахада таатай зохид болоно. Теэд тэжээлэй энэ шухала ургамалда эзэн ёһоор хандаһан лэ газарта, тэрэнь буртаг үбһэндэ даруулангүй, яһала һайнаар урганал даа. Харин «Эрдэм» колхозой хүтэлбэрилэгшэд, мэргэжэлтэд кукурузынгаа ургасада хайша хэрэгээр хандана. Үнгэржэ ерэхэдээ кукурузашан Борис Гайфутдиновые үбһэ хуряалгада ябуулжархёо. Тэрэнэй Хуурайн участогай кукуруза (50—60 га) буртаг үбһэндэ дарагдашоод, мүнөө хаягдахаяа байна.

Үбһэ ногоо болон бусад шэмэтэ тэжээл энэ жэл элбэгээр бэлэдхэхэ ондоо арга боломжотой хадаа, эндэхи хүтэлбэрилэгшэд кукурузынгаа ургасада хайша хэрэгээр хандана аа гү гэжэ һанахадаш, тиимэ бэшэ байшоо. Харин үбһэ ногоо элбэгээр абадаг Сүхэ, Сэлэнгэ мүрэнүүдэй аралнууд дээрэхи сабшалангынь уһанда абташоо. Добо, хүдөөгэй сабшалангуудынь бирагүй ургасатай. Тиимэһээ түсэбэй ёһоор хараалагдаһан 25600 центнер бүдүүн тэжээл бэлэдхэхэ гээшэ тус колхоздо бэрхэтэйшэг байха даа.

Гэхэ зуура эндэхи ажахыи хүтэлбэрилэгшэд кукурузынгаа ургасада ёһо тэдыгээр хандадагынь гайхалтай.

Ц. Бабушеев,
манай тусхай корр.

Кукурузын плантаци дээрэ

Погранична совхозой гурбадахи отделениин кукурузашад Х. Нуртынов Д-Д. Цыбиков хоёр «Полиин хатанай» үндэр ургаса абахын тула ехэ оролдолго, шадабари гаргана. Хамтын малые элбэг тэжээлээр хангаха байһанаа тэдэнэр һайн мэдэнэ. Сүхэ голой аралнууд дээрэхи 200 гектар сабшалан Хазит Нуртыновай звенодо даалгагданхай. Нүхэр Нуртынов кукурузынгаа тарилгые богони болзор соо үнгэргөөд, нэгэшье үдэр гээнгүй тэрэнээ элдүүрилжэ эхилээ. Түрүүшээр нэгэ тээшэнь борнойлго хээд, ургамалай газар дээрээ гарамсаар хоёрдохи борнойлгоёо үнгэргөө. Мүнөө нүхэр Нуртынов «Беларусь» тракторaap зурууд хоорондын элдүүрилгэ хэжэ байна.

Мүн кукурузашан Цыбиковшье даалгагдаһан 210 гектар шэнэ газар дээрээ кукурузын үндэр ургаса абахаар оролдоно. Совхозой түсэбэй ёһоор гектар бүриһөө 300 центнер ногоон набша абаха байһан аад, 400 центнерһээ бага бэшые ургуулха гэжэ шиидэнхэй.

Һаяын бороогой үнгэрһэнэй һүүлээр кукурузын ургаса һайжаржа, шэмэтэ тэжээл элбэгээр абтаха, мүн һү, мяха абалга нилээд дээшэлүүлэгдэхэ байна гэжэ эндэхи кукурузашад баяртайгаар мэдүүлнэ.

Д. Чойдоров.

Хяагта.

Габшагайшуулые магтамаар

Мундаргата Саян уулын хормойһоо эхи абаһан хойморой талануудай сабшалан дээгүүр бодоһон һүринүүдэй тоо үдэрһөө үдэртэ олон боложо байнхай.

Тиигээшьегүйдөө арганьгүй. Үбһэ хуряалгын халуун саһа, үбһэшэдэй унаһан малгайгаа абаха сүлөөгүй ажаллажа байһан үе бшуу. Һүүлэй хэдэн хоногто тэнгэри сэлмэжэ, нарата һайхан үдэрнүүд боложо, манай «Восточные Саяны» колхозой Галбайн отделениин Убалгайн бригадын үбһэшэдэй хоёр звено ехэ урагшатайгаар хүдэлөө.

Эдэ хоёр звеное Хама-Жап Галсанов, Дугар Амбаев гэгшэд хүтэлбэрилдэг, өөһэдөө ехэ бэрхэ ажалшан, дүй дүршэлөөр баян хүнүүд. Тиимэл һэн хадаа сагай уларилай наашаа байһан сагые зүбөөр хэрэглэжэ, үглөөнэй үүр сүүрһээ үдэшын харанхы болотор үбһэшэдөө хүдэлгэнэ.

Хүнүүдшье габшагайгаар, харюусалгаяа мэдэрэнгеэр ажаллана ха юм даа. Тиихэдээ ажалайнь бүтээсэ һайн байгаагүйдөө арганьгүй.

Түрүүшүүлые дурдаха болоо һаа, гар хажууршад Б. Будаев, Б. Хусаев гэгшэдые эрхэ бэшэ түрүүлэн магтамаар. Эдэ нүхэднай 50 сото газар сабшаха нормотой аад, харин 0,8 гектар сабшалантай ногоо унагаажархина гээшэ. Морин косилкаар сабшадаг машинист В. Галсанов хадаа үдэртөө 5—6 гектар сабшажа, нормоёо 150—160 процент хүрэтэр дүүргэдэг байна. Үбһэ хуряалга дээрэ хүдэлжэ ябаһан хүн бүхэниие эдэ габшагайшуул шэнгеэр ажалладаг болохынь түлөө оролдолго гаргагдана.

Мүнөө шангаханаар хүлһөө адхатараа хүдэлөөгүй һаа, үбэлдөө залтайбибди. Ниитын мал һүрэгые һайнаар ондо оруулха, ашаг шэмынь дээшэлүүлхэ гэжэ бодоо хадаа мүнөө унтаха нойргүй хүдэлхэ зэргэтэй ха юмбибди. Энэ зорилгые манай колхознигууд бүгэдөөрөө мэдэрнэ.

С. Ардуев,
хүдөө бэшэгшэ.
Түнхэн.

Ехэ үбһэ сабшаха

Аха нютагай «Коммунизм» колхоз үбһэндөө ороһоор хэды хонобо. Сабшагдаха газарнуудай тару дээрэһээ 3—4 хүнүүдһээ бүридэһэн звенонууд тус колхоздо эмхидхэгдээ.

Доодо Жахнаа, Улаанай Нуга гэжэ газарнуудаар хамта дээрээ 50 гаран га сабшалан бии. Үбһэшэд Б. Мунконов, А. Шобоев, Ж. Замбалов, Н. Мунконов гэгшэд эндэ түрүүшынгээ бухалнуудые бодхообо.

— Ногооной ургаса үнгэрэгшэ жэлэйхидэ орходоо һулашаг. Тиибэшье һаань, бүхы оролдолгоёо гаргажа, нёдондонойхиһоо ехэ үбһэ абаха хүсэлэнтэйбди,—гэжэ үбһэшэд хөөрэнэ.

Д. Дондоков.

Түрүүшын комбайн

Хойто-Байгалаархин ороһо тарянай нилээд һайн ургаса жэл бүхэндэ хуряадаг. Тэндэхи колхозууд үнгэрһэн жэлнүүдтэ таряагаа жаткаар сабшадаг, гараараа хуряадаг байгаа. Мүнөө жэл тэрэ хүдэлмэри оньһожоруулхын зорилгоор «Победа», «Рассвет» колхозууд шэнэ комбайнуудые абаба.

Иигэжэ Хойто-Байгалай аймагта түрүүшын комбайн абаашагдаба.

Политическэ нүлөөгөө хүн бүхэндэ хүргэхэ

(КПСС-эй Улаан-Удын Октябрьска райкомой пленумһээ)

КПСС-эй Центральна Комитедэй Пленумэй «Партиин соёл сурталай хүдэлмэриин ээлжээтэ зорилгонууд тухай» асуудалые КПСС-эй Улаан-Үдын Октябрьска райкомой ээлжээтэ пленум зүбшэн хэлсэжэ, районой ажалшадай дунда соёл сурталай хүдэлмэриие улам эршэтэйгээр, далайса ехэтэйгээр ябуулха тухайгаа хөөрэлдөө.

Элидхэлшэ партиин райкомой секретарь **И. А. Антакшинова**, үгэ хэлэһэн хүнүүд КПСС-эй Центральна Комитедэй июниин Пленумэй шиидхэбэринүүдые үнэн зүрхэнһөө һайшаажа, районой ажалшадай дунда ябуулагдажа байһан соёл сурталай хүдэлмэриин амжалта тэмдэглэхэ зуураа, дутагдалнуудыень хурсаар шүүмжэлжэ, саашанхи зорилгонуудаа хараалаа.

— Партиин Центральна Комитедэй ЦК-гай июниин Пленумэй шиидхэбэринүүд болбол манай районой ажалшадые ажалай болон политическэ шэнэ дэбжэлтэдэ зоригжуулна, хүн зониие коммунис ёһоор хүмүүжүүлхэ бодото хараа шутам мүн болоно, — гэжэ элидхэлшэ тэмдэглээд, районой ажалшадай дунда ябуулагдажа байһан соёл сурталай хүдэлмэриин зарим тэды дүнгүүдые харуулба. Октябрьска район соо соёл сурталай хүдэлмэри үнгэрһэн жэлэйхиһээ нилээд һайжараа, һайн үрэ дүн туйлагдана.

Жэшээлхэдэ, район соо ниитын журам эбдэхэ, элдэб эсын хариша ааша гаргаха ушарнууд эрид үсөөрөө. Предприятинууд, барилгын эмхи зургаанууд болон үйлэдбэриин бусад участогуудаар мүнөө хамтадаа 1200 гаран агитаторнууд, 50 гаран элидхэлшэд ойлгууламжын хүдэлмэри ябуулна. Тиихэдэ районой Горький, Комушка, Сосновый, Октябрьский гэхэ мэтын һуурин тосхонуудта мүн 16 агитталмайнууд нээгдээ, тэндэ ажалшад сүлөөтэй сагтаа кино, концерт хаража, лекци, элидхэл шагнажа, элдэб олон асуудалнуудаар үнэн зүрхэнэй хөөрэлдөөнүүдые хэжэ байдаг. Байгша оной түрүүшын хахад жэлэй туршада районой ажалшадта 1566 лекци, элидхэл мүнөөнэй уласхоорондын ажабайдалаар, мүн парти, правительствын түүхэтэ шиидхэбэринүүдээр уншагданхай.

Ажалшадые коммунис ёһоор хүмүүжүүлхэ хэрэгтэ социалис мүрысөөнэй ехэ нүлөөтэй байһан тухай пленумдэ хабаадагшад онсолон тэмдэглээ. Коммунис ажалай коллективэй хүндэтэ нэрэ зэргын түлөө мүрысөөндэ мүнөө район соо 12000 гаран хүн хабаадана. Тэдэнэй дунда 1100-аад коммунистнууд, 1300 гаран комсомолшууд бии. Тиихэдэ 16 промышленна предприятинуудай, үйлэдбэриин бусад эмхи зургаануудай коллективүүд коммунис ажалай хүндэтэ нэрэ зэргын түлөө тэмсэнэ.

Эдэнэй дундаһаа совнархозой автотранспортна конторын, трикотажна фабрикын, модоной заводой, мяха-консервын комбинадай, мельнкомбинадай коллективүүд ажалдааша, ажабайдалдааша һайн амжалта туйлана. Байгша оной түрүүшын хахадай үйлэдбэриин түсэбые 110—115 процентээр дүүргэжэ, абаһан уялгаяа нэрэтэй солотойгоор дүүргээд, мүнөө улам эршэтэйгээр ажаллажа байна.

— Предприятинуудай, үйлэдбэриин участогуудай хүдэлмэришэдэй дунда ниитэ политическэ хүдэлмэри саг үргэлжэ ябуулагдадаг байбашье, ажалшадай гэр бүлынхидэй, гэрэй эзэн эхэнэрнүүдэй, үбгэд, хүгшэдэй дунда өөдтэй юумэ хэгдэнэгүй, — гэжэ үгэ абаһан модоной заводой хүдэлмэришэн, коммунис ажалай ударник **А. Г. Плеханов** шүүмжэлбэ. Ажалдаа түрүү ябаһан зарим нэгэн хүдэлмэришэд ажалай һүүлдэ гэр бүлэдөө ошоод байхадаа, архи ууужа элдэб ааша гаргажа, ниитын жаяг зарим хазагайруулна. Мүн иимэ ушарнуд тушаа «Бурстрой» трестын барилгын нэгэдэхи управлениин партийна эхин организациин секретарь **Г. С. Мельников** тогтожо хэлээ.

Урдань гээгдэнги ажахы байһан мүнөө районой түрүү ажахынуудай тоодо гараһан Улаан-Үдын горкомхозой автотранспортна ажахын начальник **И. И. Иванов** үгэ абажа, тус коллективэй дунда ябуулагдажа байһан ниитэ-политическэ хүдэлмэриие эндэхи партийна, профсоюзай болон комсомолой эхин организацинуудай, мүн ажахын хүтэлбэрилэгшэдэй ямараар хүтэлбэрилжэ байһан тухай, ямар онол аргануудые хэрэглэжэ байһан тухай пленумдэ хабаадагшадта хөөрэжэ, ехээр һонирхуулба.

Тус ажахын автомашинын жолоошодой дунда ниитын журам хазагайруулха ябадал огтолон усадхагдаа, тэдэнэр сүлөөтэй сагаа хододоо шахуу суг хамта культурнаар, ухаан бодолдо, маха бада бэедээ ашатай туһатайгаар үнгэргэнэ. «Салин хүлһөө абаад, шэл архи үбэртэлөөд» ябаха урданай ябадал манай автомашинын жолоошодой дунда үнидэ мартагданхай» гэжэ нүхэр Иванов хэлэнэ.

Энэ ажахы байгша ондо ашаа зөөхэ һара бүхэнэйнгөө даалгабариие 122—125 процентээр дүүргэжэ, хэдэн олон зуугаад литр бензин алмаа. Эндэ нүхэдэй сүүд, эхэнэрнүүдэй совет һайнаар ажаллана, харуулан ойлгуулха агитаци эрид һайжаруулагданхай. Жэшээлхэдэ, ханын газетэ, «Сахилгаан», «Хадхуур» саг үргэлжэ гаргагдана. Урдань байгаагүй уран һайханай бүлгэмэй кружок автомашинын жолоошодһоо эмхидхэгдэнхэй. Тиихэдэ гэр байра, амаралтын путевко, элдэб туһаламжа нэн түрүүн ажалай түрүүшүүлдэ үгтэнэ. Эдэ бүгэдые профсоюзай местком тааруулан хубаарилна.

Залуушуулые саашадань коммунис ёһоор хүмүүжүүлхэ, тэдэндэ манай Эхэ ороной туйлаһан амжалтанууд тухай, парти, правительствын сэсэн мэргэн политикые саг үргэлжэ ойлгуулан хэлэжэ байха гээшэ тон шухала байһаниие үгэ хэлэһэн № 1 үхибүүдэй больницын врач **А. Т. Александрова**, томо панель бүтээн гаргадаг заводой партийна эхин организациин секретарь **В. Н. Братенев**, пенсионер **М. Г. Раев**, мяха консервын комбинадай мастер **Н. Я. Рыбникова** гэгшэд зааба.

Пленум дээрэ партиин обкомой секретарь **Д. Д. Лубсанов**, КПСС-эй Улаан-Үдын горкомой секретарь **Л. Я. Похосоев** дэлгэрэнгы үгэ хэлээ.

Пленумдэ хабаадагшад зүбшэн хэлсэгдэһэн асуудалнуудаараа, мүн КПСС-эй Центральна Комитедэй Советскэ Союзай партийна организацинуудта, бүхы коммунистнуудта эльгээһэн Нээмэл бэшэгые бүрин һайшааһан шиидхэбэри абаба.

Д. Шагдуров,
КПСС-эй Улаан-Үдын горкомой идеологическа таһагые даагшын орлогшо.

Үйлэдбэриин арга боломжонуудые бүрин хүсэдөөр ашаглахын түлөө социалис мүрысө... ровскын совнархозой промышленна предприятинуудта үргэнөөр дэлгэрэнхэй. Долоон жэ... хүрэтэр түсэбһөө гадуур 100 миллион түхэригэй продукци гаргаха гэһэн уялга аб... биджан городтохи «Дальселхозмаш» заводой комбайн бүтээгшэд долоон жэлэй эсэс хү... сэбһөө гадуур 1,6 миллион түхэригэй продукци гаргаха гэжэ шиидэнхэй. Тэдэнэр жэлэй т... хахадта түсэбһөө гадуур 8 самоходно комбайн (гусенична). 5 мянган түхэригэй запасной ч... тээжэ гаргаа. Зураг дээрэ «Дальсельхозмаш» заводой бүлэг уралан нарижуулагшад. Эдэ з... үйлэдбэриин арга боломжонуудые элирүүлгэдэ эдэбхитэйгээр хабаадалсадаг юм. Зүүн... токарь В. Ясовцев, инженер-конструктор Л. Виноградов, слесарь-хабсаргагша П. ...ский, технолог Р. Крюкова.

ТАСС-ай фото...

Уран гар, оролдосын хү...

Галдан Ленхобоевич Ленхобоев «Электромашина» завод дээрэ 31 жэлэй туршада ажаллажа байна. Энэ үе соо нүхэр Ленхобоев ажалай ехэхэн дүй дүршэлтэй, мэргэжэл һайнтай болонхой. Тусхай эрдэм, һургуули үгышье һаа, Галдан Ленхобоевич инженер, техникүүдһээ дутуугүй орёо чертёжнуудые ойлгодог, ямарханшье нарин зүйлнүүдые бүтээжэ шададаг.

Али нэгэн даабари абахадаа тэрэнээ түргөөр, эрхим шанартайгаар бүтээхын тула түрүүнһээ бодомжолжо, хаража үзэдэг, хэрэгтэй болохо юумэнүүдээ эртээнһээ бэлдэдэг заншалтай.

...Нэгэтэ шэнэ моделиин шестерня хэхэ захил заводто ерэбэ. Чертеж зурагуудынь бэлэн эльгээгдэһэн байгаа. Тэдэнэйнь ёһоор захилынь богонихон болзорто дүүргэжэ тушааба. Һүүлээрнь хэдыхэн хоногой үнгэрөөд байхада цехынь начальник һанаата болонхой орожо ерээ һэн.

— Тэрэ детальнай тодхоходонь таарабагүйл, Галдан Ленхобоевич, — гээд хэлэбэ.

Чертеж, зурагуудынь абаад хоюулан дахин, дахин шалгаба, хаража үзэбэд. Булта зүб хэбэртэй зүбөөр лэ хэгдэһэн янзатай. Гэбэшье голодоһон гараал хадаа гараа бшуу.

Энэ ушар нүхэр Ленхобоевые ехэ бодолгото болгоһон байна. Хамаг һаналаа табижа, шадабари мэргэжэлээ гаргажа хэһэн гэһэйнь, голодоһон болоо...

Энээндэ үнэншэхэнь бэрхэтэй. Теэд яахаб, шэнээр дахиш хэхэ хэрэг гараба. Хоёрдохёо хэхэдээ Галдан Ленхобоевич чертежоо хүсэдөөр баримталангүй, харин өөрөө бага зэргэ хубилган татаад бүтээбэ. Тэрэнь таарашаба.

Мэргэжэлтэдэй хожомоо дахин шалгажа үзэхэдэнь, Ленхобоевой түрүүн хэһэн деталинь зүб байбашье, таараха ёһогүй байба. Юуб гэхэдэ, тэрэ шестернятай суггаа тодхогдохо нүгөө деталинь хуушаршаһан, элишэһэн байгаа бшуу. Харин хоёрдохёо хэһэниинь таараба ха юм.

Иимэ жэшээнүүдые олон харуулжа болоно.

Гадна нүхэр Ленхобоев бэрхэ уралан нарижуулагша, ухаалан зохёогшо юм. Жэшээлхэдэ, электродвигательнүүдые бүтээхэ түсэбэй ехэ болоходо, цехын нэгэ участогта ... байдал ушарба. Т... дэлдэг 2 хүн урд... лижо, үшөө 4—6 хү... тэй болобо. Тиихэ... дан Ленхобоевич т... хеэрэлгэ зохёожо, ... туһалһан байна.

Нүхэр Ленхобоев... гараар бүтээгдэһэн ... хан зүйлнүүдые н... гэр байрануудаар, ... музейнүүдээр хара... хот. Тэрэшэлэн Гал... хобоевич хизаар ... шэнжэлхэ хүдэ... эдэбхитэйгээр хаб... на. Мүнөө үедэ ком... институдай даабар... рэл заводойнгоо ту... шэжэ байна.

А. Ник...
заводой ин...

Даабаряа холо уридшална

Улаан-Үдын модоной заводой коллектив валов... варна продукци гаргаха 7 һарын түсэб болзорһо... үдэр урид дүүргэбэ. Түсэбһөө гадуур жэлэй эхил... хойшо 100 мянган түхэригэй продукци гаргагдаа... ной бусад экономическа районуудта 35 вагон бар... модо, али болохо хэрэгсэлнүүд эльгээгдээ. Тиихэ... гэхэ мэтэ зүйлнүүд даабариһаа 4 мянган кубометр... гээр бэлдэгдээ.

Иимэ амжалта хайшан гэжэ туйлагдааб гэбэ... түрүүндэ заводнай нэгэ жэгдээр хүдэлнэ, бии б... оньһон техникэ, түхеэрэлгэнүүдээ хүсэдөөр хэрэглэ... шаа онсо анхарал хандуулагдана. Гадна хуушан ... рэлгэнүүдые һэльбэн заһабарилжа һайжаруулха т... горитойхон юумэ хэгдээ. Эдэ бүгэдын ашаар ме... муудай мниин зогсожо байлга нилээд хороогдоо.

Социалис мүрысөөндэ модо хюрөөдэдэг цехын Д... мых, В. Никифоров, Н. Мартемьянов, В. Шкоф гэг... хүтэлбэрилдэг рамщигуудай бригаданууд түрүүлж... на. Тэдэнэр долоон һарынгаа түсэбһөө гадуур ... 450 кубометр модо хюрөөдэжэ, эрхим шанартай пр... ци үгөө.

Тэрэшэлэн тус цехын мастер Иван Горячкинай... лаанайхид һайнаар ажаллана. Модо болбосору... цехтэ Бато Гармаев, Владимир Бурков гэгшэдэй х... нууд шалгарна. Тэдэнэрһээ вагон ашаалагшад Ин... тий Казаков, Александр Рогов, Владимир Месю... болон бусад гээгдэнэгүй.

Д. Аюш...

ХҮН БҮХЭНЭЙ СЭДЬХЭЛ ХҮДЭЛГЭХӨӨР...

КПСС-эй ЦК-гай июниин Пленумэй материалнуудые хүн бүхэн һонирхон шудална, мүн коммунистнууд, партийна организацинууд хүн зониие коммунис ёһоор хүмүүжүүлхэ тодорхой хэмжээнүүдые хараална.

Манай Бэшүүрэй совхозой Шанагын отделениин партийна организаци ЦК-гай июниин Пленумэй дүнгүүдтэ зорюулһан суглаа үнгэргэһэн юм. ЦК-гай Пленумэй баталһан шиидхэбэринүүдые нэгэн дугаар һайшааха зуураа, партийна организаци хүмүүжүүлгын хүдэлмэриие эрид һайжаруулха дэлгэрэнгы хэмжээнүүдые баталан абаа...

Отделениин ажалшад ажахыгаа саашадань хүгжөөхэ талаар ехэ зорилго урдаа табиһан юм. Олонхи хүнүүднай абьяастайгаар, хэлэһэн үгэдөө хүрэхөөр хүдэлдэг гээшэ. Манай ажахын бүхы амжалтанууд эдэ түрүү һанаатай, оролдосотой хүнүүдэй ажалай ашаар туйлагдана гээшэ. Тиибэшье ажалдамнай һаад хэдэг ушарнууд олон. Эдээн тухай хэдэн үгэ хэлэлтэй.

Мүнөө үбһэ хуряалгын халуун хаһа оронхой. Тиимэшье һаань, дасан һүмэдэ мүргэхэ, обоо бунхан тахиха гээд олон үбгэд, хүгшэдэй ажалда гарангүй, гэртээшье туһа нэмэри болонгүй, иишэ тиишээ арилшаха ушар олон үзэгдэнэ. Энээнһээ байтагай, заримдаа бага үхибүүдээ абаад, Ивалгын дасанда ерэхэ ябадалшье бии. Энээнэй шалтагаан юуб гэбэл, шажанда шүтэдэг хүнүүдэй дунда идхалгын хүдэлмэри даншье һулаар ябуулагдадаг болошоо. Сэхынь хэлэхэдэ, манай эндэ оройдоо ябуулагданагүй гэхэдэ болохо.

Илангаяа үбгэд, хүгшэдэй бурханда мүргэхэмнай, обоо бунхан тахихамнай гэхэдэнь, тэдэндэ хориһон үгэ, юрэдөө, хэншье хэлэдэггүй. Үнгэрхэдөө, «танай дураан лэ» гээд һайшаахашье ушар байдаг. Эгээл тиимэһээнь халуун ажалай хаһада хада уулын оройдо олон хүнүүдые суглуулһан элдэб янзын маани, мүргэл уншалга, удаань архидаан, тиигээд хэрэлдээн, наншалдаан, үнгэрхэдөө, бэе бэеэ гэмтээлсэхэ ушаршье гаража байдаг ха юм.

Эдэ ушарнуудта бидэнэр, коммунистнууд, хамаагүйгөөр хандаха, энэ болбол шажанда шүтэгшэдэй өөһэдэйнь хэрэг гээд һууха ёһотой гээшэ гүбди? Үгы. Хүнэй һэшхэл сэдьхэлэй түлөө, ухаан бодолой түлөө тэмсэхэ, тэрэниие хуушанай нүлөөһөө, ухаан бодолыень мүлжэлгэтэ ангиин орхиһон үлэгдэлнүүдһээ сүлөөлжэ асараад, шэнэ коммунис ёһоор хүмүүжүүлхэ хэрэг манай дайшалхы зорилго гэжэ Пленум онсолон тэмдэглээ.

Урдань манай эндэ шажанда шүтэдэг хүнүүдэй дунда ямаршье хүдэлмэри ябуулагдадаггүй шахуу байһан юм гэжэ хэлээ һэм. Энэ темээр хөөрэлдөөн, элидхэлнүүд, лекцинүүд болоходоо, клубта гү, али ажал дээрэ сугларһан хүнүүдэй дунда болоод лэ үнгэрдэг гээшэ һэн. Харин ажалда ябадаггүй, гэр бүлэдөө байдаг үбгэд, хүгшэд, үхибүүд иимэ хүдэлмэреэр оройдоо хангагдадаггүй байгаа.

Энээниие хараадаа абан, манай коммунистнууд шажанда эсэргүү идхалгын хүдэлмэриие гансашье ажалда ябадаг хүнүүдэй дунда бэшэ, харин гол түлэб гэртээ һуудаг үбгэд, хүгшэдэй дунда улам һайнаар, нүлөө ехэтэйгээр ябуулхые дурадхаа. Тиихын тула коммунист бүхэн, агитатор бүхэн бурханда шүтэдэг хүнүүдэй дунда тусхай хүдэлмэри ябуулха даабаритай болонхой.

Ойлгууламжын хүдэлмэридэ ёһо тэдыгээр хандаха ушарые оройдонь усадхаха шухала. Коммунистын, агитаторай хөөрэлдөөн бүхэн хүнэй сэдьхэл, зүрхэ хүдэлгэхэ ёһотой. Тиихын тула партийна организаци агитаторнуудаар политическэ талаараа гүйсэд бэлэдхэлтэй, уласхоорондын, мүн дотоодын ушар хэрэгые гүнзэгыгөөр тайлбарилжа шадаха, ажахыгаа һайнаар мэдэхэ хүнүүдые томилоо. Тиигээд агитаторай һургуули саг үргэлжэ хүдэлжэ байха юм. Энэ һургуулида совхозой, аймагай, партийна, советскэ, ажахын организацинуудай хүтэлбэрилхы хүдэлмэрилэгшэд, хүдөө ажахын мэргэжэлтэд болон хүдөө ажахын интеллигенциин мэргэжэл ехэтэй бусад түлөөлэгшэд элидхэл, лекцинүүдые уншажа байха.

Манай нютагта залуушуул олон. Тэдэнэй дунда хүмүүжүүлгын хүдэлмэриие илангаяа һайнаар, һонирхолтойгоор ябуулха гээшэ парторганизациин гол анхаралда табигдаа. Энээнһээ гадна, хүдөөгэй залуушуулай ажалһаа таһалдангүй юрэнхы эрдэмээ дээшэлүүлхэ арга боломжо байгуулха шухала. Теэд манай эндэ хүдөөгэй залуушуулай үдэшын һургуулиин нээгдэдэггүйнь ехэл гэмшэлтэй. Пёдондо манай совхоздо механизаторнуудай һуралсал эмхидхэгдэһэншье һаа, бүхы залуушуулые хабаадуулаагүй байхаһаа гадна, программаяашье гүйсэд үзэжэ дүүргээгүй байшоо. Энээнэй түлөө хэншье харюусаагүй, энэ һайн хэрэгэй эхин табигдаад, эсэстээ хүргэгдөөгүй. Энэ хэрэгтэ хабаатай республикын, аймагай партийна, советскэ, ажахын органууд мүнөө жэл иимэ ябадал тохёолдуулхагүйн тула анхаралаа хандуулха зэргэтэй гээшэ ха.

Совхозой парткомой лекторнуудэй бүлэг үбэлдөө ехэ хүдэлмэри ябуулдаг. Энэ бүлэгэй хүдэлмэриие һайнаар эмхидхээд байбал, хүмүүжүүлгын ехэ удха шанартай байха һэн. Гэхэ зуура, зунай үедэ хүн зоной дунда нэгэншье лектор харагдахаяа болиноог. Энэ баһал тааражагүй ябадал мүн.

Хойшодоо лекторнуудэй хүдэлмэриие таһалдалгүйгөөр ябуулхын тула партийна организаци эмхидхэлэй хэмжээ ябуулгануудые хараалаа. Манай нютагта гол түлэб багшанар, хүдөө ажахын мэргэжэлтэд бии. Тэдэнэр зунайшье үедэ тусхай түсэбэй ёһоор элидхэл, лекцинүүдые уншажа, үнэн сэдьхэлэй хөөрэлдөө хэжэ байха юм.

Ниитын ажалда хүдэлмэриин наһанай бүхы хүнүүдые хабаадуулха хэрэг парторганизациин шухалын шухала зорилго болонхой. Юуб гэхэдэ, ажалда ябаһан хүнүүд партийна организациин ябуулдаг политическэ хүдэлмэриин нүлөөн доро хододоо байдаг. Гэбэшье манай нютагта олон хүнүүд элдэб шалтагаанаар ажалда ябадаггүй байна. Илангаяа нарай үхибүүтэй олон эхэнэрнүүд ажалда гарангүй. Тиимэһээ үхибүүдэй ясли, садуудые барижа, түхэрэен жэлэй туршада хүдэлгэхэ гээшэ ехэ удха шанартай хэрэг болонхой. Энээндэ совхозой партком, дирекци онсо анхаралаа хандуулха болоно.

Манай партийна организаци партиин ЦК-гай июниин Пленумэй шиидхэбэринүүдые бэелүүлэн, совет хүниие коммунис ёһоор хүмүүжүүлхэ талаар бүхы онол аргаяа, мэргэжэл шадабаряа гарган оролдохо юм.

Д. Тогошеев,
Бэшүүрэй совхозой 2-дохи отделениин парторганизациин секретарь.

Комсомол залуу наһамнай

Комсомолой Буряадай обкомой Пленум һаяхан боложо, «КПСС-эй ЦК-гай июниин Пленумэй дүнгүүд ба республикын комсомолой организациин гол зорилго тухай» гэһэн элидхэл ВЛКСМ-эй Буряадай обкомой секретарь нүхэр **М. М. Мулонов** хээ.

АЖАЛ ГЭЭШЭ ЖАРГАЛ

— Залуушуулай дунда ябуулагдадаг суртал хүмүүжүүлгын хүдэлмэри улам һайжаруулха, энэ шухала зорилгые шиидхэлгэдэ ленинскэ комсомол ехэ үүргэтэй гэжэ партиин ЦК-гай июниин Пленумэй тогтоол соо тэмдэглэгдэһэн байна, — гээд нүхэр Мулонов хэлэбэ. — Мүн ВЛКСМ-эй ЦК-гай һаяхан болоһон Пленум энэ асуудалда онсо анхаралаа хандуулаа.

Буряадай республикын промышленностьда, түмэр замай транспорт, барилганuудта 30 гаран мянган залуушуул, тэрэ тоодо 13 инженер, техникүүд, 10 мянган залуу хүдэлмэришэд нэрэтэй солотойгоор ажаллана.

Хүдөө ажахыдашье залуушуул мүрысөөнэй түрүү эгнээдэ ябалсажа, шударгы ажалаараа һураг суута үни гаранхай. Колхоз, совхозуудта һаалишадаар 1745, хонишодоор 945, малшадаар 400, тугалшадаар 249 комсомолшууд ажаллана. Залуушуул хүдөө ажахын продуктнуудые ехээр абадаг болохо зорилго дүүргэхэ хэрэгтэ өөһэдынгөө туһа нэмэри оруулалсана.

«Электромашина», локомотив-вагон заһабарилгын заводуудай, Зэдын, Баргажанай болон Хорниин үйлэдбэриин управленинүүдэй зарим совхозой комсомолшууд, ажалдаа горитой амжалта туйланхай.

Улаан-Үдын «Электромашина» заводой комсомольско организаци (секретаринь нүхэр Кармин) хүдэлмэришэн залуушуулай ёһотой хүтэлбэрилэгшэ гэжэ суурхаһаар унинэй. Заводой залуушуулай дунда эмхидхэлэй, хүмүүжүүлгын хүдэлмэри һайнаар ябуулһанай ашаар эндэхи 139 комсомолшууд коммунис ажалай мүрысөөндэ эдэбхитэйгээр хабаадалсана. 49 комсомолшууд коммунис ажалай ударник гэһэн нэрэ зэргэдэ хүртэнхэй. Заводой комсомол залуушуулай 24 бригаднуудһаа 12-иинь иимэ алдар нэрэтэй болонхой. Заводой партком комсомолой организациин ажал хүдэлмэриие саг үргэлжэ хүтэлбэрилжэ, ёһотой туһаламжа хүргэдэг юм. Парторганизациин секретарь нүхэр Мильгунов, заводой директор нүхэр Бурлов комсомолшуудай суглаанда, ВЛКСМ-эй комитедэй заседанида хабаадалсажа, шухала асуудалнуудыень шиидхэлсэдэг.

Залуушуулые ажалда дуратайгаар хүмүүжүүлхэ талаар ехэ ажал хэгдэнэ. Городой зарим предприятинуудта комсомол-залуушуулай бригаданууд эмхидхэгдээд, түсэбөө болзорһоонь урид дүүргэхэ гэһэн дээшэлүүлэгдэһэн уялгаяа нэрэтэй түрэтэйгөөр дүүргэнэ.

Республика доторнай һурагшадай 350 бригаданууд эмхидхэгдэнхэй. Тэдэнэй олонхинь һайнаар ажаллана. Жэшээлхэдэ, Мухар-Шэбэрэй «Коммунизм» колхоздохи 11 жэлэй һургуулиин шабинар 8 гектар талмайда саахарай свёкло, 10 гектар хартаабха, 100 гектар кукуруза тариад, үндэр ургаса абахын тула һайнаар харууһална. Колхозынь үхибүүдээ хэрэгтэй техникэ, машинаар хангадаг байна.

Гэхэтэй хамта зарим хүтэлбэрилэгшэд үхибүүдэй эдэбхи үүсхэлые үргэнөөр дэмжэнэгүй, һуралсал ажал хоёрые нягта холбоотойгоор ябуулха гэһэн эрилтэ дүүргэнэгүй. Энээн тухай Степнодворецкэ 8 жэлэй һургуулиин директор **А. А. Горин** шүүмжэлбэ:

— Ажал дээрэ шэнэ хүниие хүмүүжүүлхэ гээшэ яаха аргагүй хэрэгтэй. Манай һургуулиин шабинар 34 мянган, нугаһа тэжээнэ. Мүнөө 80 центнер нугаһанай мяха тушаагаабди. Намар болотор 140 центнер мяха тушааха уялга абанхайбди. Теэд колхознай мүртэй хоол тэжээлээр хангнагүй. Тиимэһээ дальбараануудай олоор гарзалха ушар үзэгдэнэ. Ажалда дуратай үхибүүдтэ туһаламжа хүргэнгүй, бидэнэр залуушуулые хүмүүжүүлгэдэ заримдаа муу нүлөө үзүүлнэбди.

Манай залуушуулай дундаһаа дээдэ һургуулинуудые дүүргэһэн зарим залуу мэргэжэлтэд хүдөө гарангүй город худар шэбээлнэ. Иимэ баримтануудай саашадаа дабтагдахагүйн тула дээдэ һургуулинуудай комсомолой организацинууд хүдэлмэреэ һайжаруулха, залуу мэргэжэлтэдые өөһэдынгөө уялга дүүргэхээр хүмүүжүүлхэ ёһотой гэжэ үгэ хэлэһэн нүхэд тэмдэглээ.

Мүн 8 класс дүүргэһэн залуушуулые ажалда хабаадуулха, хүмүүжүүлхэ хэрэгтэ комсомолой организацинууд ехэ үүргэ дүүргэнэ.

Обществодо ашата туһатай, ажалда дуратайгаар залуушуулые хүмүүжүүлхэ, ажал дээрэ хатуужуулха гээшэ комсомолой хүдэлмэриин эгээл гол зорилго мүн.

ХҮМҮҮЖҮҮЛГЫН, СОЁЛ СУРТАЛАЙ ХҮДЭЛМЭРИИЕ ҮРГЭДХЭХЭ

КПСС-эй шэнэ Программые, партиин съездүүдэй, Пленумүүдэй шиидхэбэринүүдые болон комсомолой съездын, Пленумэй шиидхэбэринүүдые бэелүүлхын түлөө хүмүүжүүлгын, соёл сурталай хүдэлмэриин үүргэ дээшэлүүлхэ шухала.

Коммунис үзэл мэдэрэлтэйгээр хүмүүжүүлхэ хэрэгтэ политическэ кружогууд ехэхэн нүлөөтэй. Иимэ кружогуудта республикымнай 1082 комсомолшууд, 380 залуушуул һуралсалай 1962—1963 онуудай жэлдэ ха... Кружогуудай ... һайнаар ажал... дэ залуушуул... тайгаар һуралсана. У... универмагай дэргэдэхи ... хүтэлбэрилэгшэ нүхэр ... ЛВРЗ-гэй пропагандист ... ниленко, Галуута Нуур... мышленна зоны ВЛКС... митедэй секретарь нүхэр ... ский болон бусад кружог... шээлнүүдые һонирхолто... гаргадаг болоо.

Идхалгын болон соёл ... хүдэлмэриин үшөө нэгэ ду... гэбэл, «Замай залуушуула... дүй дүршэлтэй танилса... абалсаха талаар мүртэй ю... нэгүй.

Нүхэр Мулоновой элид... шэн хэлсэлгэдэ У... ВЛКСМ-эй горкомой секре... **Булдаев**, Культурын мини... **Жалсараев**, ЛВРЗ-гэй ап... хые даагша **Н. П. Рузави...** дай залуушуул» газет... тор **И. Н. Ожигов**, ко... **В. Оленников** (Мухар-Шэб... **рюмов** (Кабанск). **В.** ... (ЛВРЗ), библиотекарь **Г.** ... **ская** гэгшэд хабаадалсаба.

Хүмүүжүүлгын элдэб ... онол аргануудые үрэ ... хэрэглэхэ, эмхидхэлэй ... сурталай хүдэлмэриие ня... тойгоор ябуулдаг боло... КПСС-эй Буряадай обком... хи секретарь нүхэр **А. У...** дэлгэрэнгыгээр үгэ хэлээ.

В. ...

БУРЯАД ҮНЭН
2-дохи нюур.
1963 оной июлиин 31.

...урска областиин Калиновка тосхоной колхоз. Зураг дээрэ: асфальтаар хушагдаһан талмай... тарлаанай склад колхоздо баригдажа байна.

ТАСС-ай фотохронико.

Колхоз—жаргалай гуламта

(Колхоз байгуулагшадай намтарһаа)

...й үйлэдбэриин управле... нютагта аха заха комму... нэгэй болохо, мүнөө ...р Вандан Сыденович Бал... ...гшэ колхозуудые эмхидхэг... ...үрүү зэргэдэ ябалсаһан бай... Колхозуудай анха түрүүн ...а бии болоһон тухайнь хөө... ...т гэһэмнай, нүхэр Балданов ...уманнуудые һанан һанан хөө... ...гөө бэлэй...

...929 ондо Аха нютагта эгээл ...н Жахнаа гэжэ нютагта ...үбисхэл» гэжэ нэрэ ал... ...эр хүдөө ажахын коммуна ...дээ бэлэй. Тус коммунада ...бүлэнэр нэгэдэжэ, 30 һарлаг ...60 хонидоо, 40 толгой адуу ...хамтаруулаа һэн гэхэ. Тэ... ...удаа Хүжар, Шулуута гэжэ ...үдэй малшад Ербановай нэ... ...коммуна болон 1930 оной ...байгуулагдаа һэн. Мүн иимэ ...нууд өөр өөрын алдар нарэ... ...Сэнсэдэ, Шарзада, Балагтада, ...Малшанда болон бусад газар... ...бии болоо юм һэн.

...уна болой нэгэдэхэдээ, адуу ...өөр зэмсэгээ, гэр байраяа ...хайталагша бэлэй. Энээн... ...нэгэ таряашад, малшад ...адат байгаа. Нюдарган бая... ...е тэрээн дээрэнь дабһалжа, ...рын худал хуурмаг үгэнүүдые ...үнда тараадаг байгаа. Ушар ...коммунанууд үнишье ...өөр, 1930 оной зун тараага... ...ондонь ТОЗ-ууд бии болоо ...ТОЗ-ууд манай Ахада газар ...тооной эмхидхэгдээ юм. ...уудшье мүн баһал тиимэ ута ...байжа, 1930 оной нама... ...1931—1932 онуудаар хүдөө ...артельнууд боложо, шэнэд... ...билэгдэһэн байгаа.

...түрүүшын эдэ колхозууд тон ...ууд, үсөөн айлнуудые бага ...хөөшэтэйгөөр «хамтаруулһан ...һэн. Жэшээнь, мүнөөнэй Ки... ...нэрэмжэтэ колхозой газар ...хургаан багахан колхозууд ...а бэлэй. Саашаа болохо бү... ...жэ божо колхозууд томодхог... ...байгаад, мүнөө сагайнгаа тү... ...хүрэжэ, баян, шанга шадал... ...лоод байна гээшэ.

...озуудай бии боложо байһан ...шын жэлнүүдтэ орходоо му... ...гай колхозуудай байдал хэды ...тогтожониихой, түбхинэнхэй ...той жаргалтай болоо гээшэб ...юб дээрэ сэсүүлхэ зэргэлүүл... ...эрхэтэй байдаг. Мүнөө ма...

най Ахада, заха бүгэлүү дайда гэгдэдэг газарта трактор машинанууд хүнхинэжэ, дунда ба дээдэ һургуулитай хүнүүд үдэр ерэхэ бүри олон боложо байна.»....

Манай колхозууд, илангаяа һүүлэй арбан жэл соо айхабтар ехэ амжалтануудые туйлаһан байха юм. 1963 ондо 1953 онойхидо орходоо мяха—6,2 дахин, һү—2,3 дахин, ноохо—7 дахин ехээр манай колхозууд абадаг болоо бшуу.

Колхозуудай бии боложо байха үедэ Ахадамнай бүхыдөө хоёр лэ эхин һургуули байгаа бэлэй Шарзада ба Сорогто. Мүнөө иимэ һургуулинууд юһэн болоо, гадна арбадахинь Орлигой дунда һургуули болоно.

Вандан Сыденович колхозно байгуулалтын үедэ Ахада болоһон ушарнууд тухай тусхайлан саашань хөөрэжэ үгэнэ. Шэнэ, һайн һайхан байдалые бүхы малшад нэгэ доро зүбөөр яашье ойлгоогүй, тэдэнэй зарим нэгэн нюдаргашуулай мэхэ гоходо орожо, колхозуудые үгы хэхэмнай гэжэ байжа элдэб хуули бусын ааша гаргаһан юм.

Ямар хүндэ хүшэр саг байгаа гээшэб? Элдэб баяд кулагуудай үгэдэ ороһон зарим нэгэ малшад бидэнийе шоо үзэдэг, элдэб нэрэ зүһэ гаргадаг байгаа: «бедняе бизалая, хонтимойе холодуулая». (Хонтимой гээшэнь комсомол). Комсомол гэжэ хэлэжэ шадахагүй хадаа «хонтимой» гэдэг байгаа.

Тэрэ сагта, колхозуудые эмхидхэхэ үедэ, бидэ комсомолшууд, айхабтар үүргэ дүүргэдэг байгаабди. «Коммунист», «комсомолец» гэжэ илгаруулдаггүй, коммунистнууд гээшэбди гээд ябадаг һэмди.

Ахадахи кулагуудай мүн тэдэнэй үгэдэ ороһон эрьюу тэнэгүүдэй бандые Базар-Сада Зодбоев гэдэг зүрюу зүдхүү, мундуу мунхаг амитан ударидаһан. Тэрээндэ арад зондо зол жаргал байгуулха гэһэн ямар һанал байха бэлэй. Өөрынгөөл хара муухай сэдьхэлые хангахын тулада олон хүнүүдэй тархи эрьюулжэ, хоорондонь хёморол үүсхээ, алалсуулаа ха юм.

Үхэрэй бэлшээриһээ саашаа ошоогүй зарим нэгэ хүнүүд Зодбойн Базар-Садые харахадаа, ухаатай, шадалтай хүн ябана гэжэ толгойгоо эрьеһэн байха. Балагтын дабаанда суглараһан бандидууд Аха нютагта мандажа мүндэлһэн колхозой байдалые үгы хэжэ, муу муухай дарлалта мүлжэлгын хуули засагые бодхоохо һанаатай байгаа. Тэрэнь арад зоной хүсэ шадалда тэсэхэ һэн гү даа, уй бута сохигдоол гээшэ! «Бедняк бизараа, хонтимой холодоо» бэшэ, харин бандидууд бисараа юм...».

Энээгээр Вандан Сыденовичэй өөрынгөө үгые дүүргэхээ һанахадань ажал тухайгаа бага зэргэ хөөрыт гэһэмнай, иигэжэ үргэлжэлүүлбэ.

«Минии хэлэхэшье юумэ юу бай хаб даа. Кулагуудай дарагдабашье, тэдэнэй үлэгдэлнүүд али аргаар бэеэ нюугаад, колхозой ажахыда һаад хэдэг байгаа. Али болохо һайн малнуудаа алаха, хюдаха, колхозой һайн һайн зөөриие гэмтээхэ.

Намайе 1930 оной һүүл багаар Шарзайн агналгын артелиин түрүүлэгшээр һунгаа юм. Энэ артельнай «Первое Мая» гэжэ нэрэтэй һэн. Энэнэйнгээ хүдөө ажахын артель болоходо, мүн баһа түрүүлэгшээр һунгагдаа һэм. 1932 он болотор тэндээ хүдэлөөд, энэ ондо бригадир болообоб. 1935 ондо «Первое Мая» колхоздоо түрүүлэгшээр дахин һунгагдаад, 1941 он хүрэтэр хүдэлөөб.

Эсэгэ ороноо хамгаалгын агууехэ дайнай жэлнүүдтэ сэрэгэй албанда ябажа ерээд, 1946—1948 онуудта Балагтын колхоздо түрүүлэгшээр хүдэлөөд, 1948-1955 онуудта Шарзадаа ошожо түрүүлэгшээр ажаллаа һэм. Тиигээд удабашьегүй пенсидэ гараа бэлэйб.

Мүнөө пенсидэ гаража амар һууха эрхэтэйшье болобол, бэеэ бариха аргамгүй даа. Хаба зэргээрээ колхоздоо туһална гээшэб. Аса тармуур, тэргэ шарга хэхэһээ эхилээд, хабар болоходо сабшалан уһалалсанаб, зундаа хаба зэргээрээ үбһэндэ ябалсанаб».

Иимэ шадабаритай эмхидхэлшэ, ударидагша хүнэй арюун һайхан намтар дуулаад байхадаа, тэрэнэй эсэшэ сусашагүй хүсэлэл эрмэлзэлгэ харахадаа, манай залуу үетэн ахамад нүхэдэйнгөө бэелүүлһэн түүхэтэ хэрэгые саашадань баяжуулжа, коммунизм байгуулха гэһэн тэмсэлдэ эдэбхитэйгээр оролсожо, мүнөө үеын шэнэ хүнэй шэнжэ шанарые батадхан байгуулаг гэжэ уряалха дуран ээлүүдгүй хүрэнэ.

Д. Э. Лыгденов,
хүдөө бэшэгшэ.

„Тунгалаг Тамир"

Монгол[1] романһаа нэгэ бүлэг

(Түгэсхэл. Эхиниинь манай газетын июлиин 28-най номерто)

Монголой арад түмэнэй бүдүүлиг харанхы, хэсүү хүндэ ажамидаралые хараад, Петрой сэдьхэл үбдэбэшье, монгол хүнэй үргэн дэлгэр сэдьхэлые, тэрээнэй гэнэн сагаан һанаае, сүлөөтэ ажамидарал тээшэ эрмэлзэлые ойлгодог байба. Жэлһээ үлүү болоод Петр яһала бараг хэлэтэй болохо, хүнүүдтэй танилсан, архи уужа байхадаа зариманданьулас түрын юумэ хэлэдэг байба. Тиихэдэнь: «галзуу ород минь, ши иигэжэ дэмы юумэ шашажа байһаар толгойгоо алдалайш!»—гэжэ хүнүүд урдаһаань хэлэдэг байба.

Монголой арад түмэнэй хэсүү хүндэ байдал тухай зарим хүндэ хэлэхэдэнь, «манай орон баян, манайда ажал хэнгүй хэдэн жэл садхалан ябажа болоно» гэжэ харюусадаг байба.

Нэгэтэ Нямаатай хөөрэлдэжэ байтараа, ородой сагаан хаанийе муу хэлэжэрхиһэниинь, «бурхан хаанийе тиигэжэ хэлээд, нүгэлыень даахагүй бшууш»,—гээ бэлэй.

Павловай буусые һахижа байхадаа Петр Луу гүнэй хүреэнэй гуйраншадтай хүрэтэр хөөрэлдэжэ үзөө. Гэбэшье тэдэнь хэлэһыень ойлгохын орондо үгэһыень абаад зайладаг байба.

Петр энэ мэтээр газардажа байһан болобошье, сүхэрөөгүй. Хүнүүдтэй уулзаха бүридөө наада, шоглооной дундуур улас түрын юумэ хэлэжэ байдаг байба.

— Та Итгэлтындэ зарагдажа байна гүт?—гэжэ Петр Эрдэнэһээ асууба.

— Тиигэнэ.

— Энэ нютагай гүт?

— Бэшэ. Минии нютаг холо. Засагта хаанай хушууе мэдэхэ гүт?

— Мэдэхүйб. Дуулаа һэм.

— Би тэрэ хушуунай хүнби. Богдодо мүргэхэ гэжэ ябаад, эндэ ядаржа, Итгэлтын хүсөөр амидаржа байнаб даа.

— Итгэлт хэр хүлһэ үгэнэб?

— Тодорхой хүлһэ хэлсээгүйбди. Гэбэшье яһала үгэнэ. Юрэдөөл һайн хүн даа,—гэжэ Эрдэниин хэлэхэдэ, Петр тоомжоргүй энеэсэгээбэ.

Майханһаа «Петя!» гэжэ хашхараһан Павловай бүдүүн дуун Петрые бодхоодхибо.

— Зарса хүнэй өөрын эрхэгүй байдаг хадань ябажа үзэһүү,—гээд, хүхюутэйгээр нюдөө эмнин гаража, эреэн майханда оробо.

Галсан табагтай бууза ябаган шэрээ дээрэ табяад, нарин лабшаатай шүлэ аягалжа үгэбэ.

Тэргэ дээрэһээ юумэ асарха захиралта Павлов Петрто ородоор үгэжэ, тэрэнь толгойгоо дохин гараһанаа хоёр хара абдартай юумэ оруулжа, Павловай урда табиба. Тэдээниием һамганиинь уудалжа, томо сагаан боолтотой нэгэ юумэ гаргажа нүхэртөө үгэбэ.

— Наадамай жаахан бэлэг шамда асараа һэм,—гээд Павлов Итгэлтэдэ үгэбэ. Итгэлт абахал ёһотой юумэеэ абажа байһандал, хашалгүй абаад, арадаа табижархиба.

Энэ забһарта Павловай һамган хэдэн шэл архи гаргажа, шэрээ дээрэ табиба.

— Эрдэниие дуудыш,—гэжэ Итгэлтын хэлэхэдэ, Галсан шурд гараадхиба.

Хамжаата хоёр бэе бэеэ налгайгаар хараха бүреэ мэшээлдэн, мүнгэн аягатай архи ууна, тарган мяханһаа отолон эдинэ.

— Арза толгойдо гарахань айхабтар аад лэ, һайхан архи бшуу,—гэжэ Павловай хэлэхэдэ, Итгэлт сэдьхэлээ ханангяар энеэгээд, «шинии тэрэ манан шэлтэй архишни яһанай хүлһэ гаргадаг хатуу барнааг байна бэлэй»,—гэжэ налгайгаар хэлэбэ.

Энэ үедэ Эрдэнэ орожо ерээд, баханын хажууда зогсожо, «Намайе дуудаа һэн гүт?»—гэжэ асууба.

— Тиигээ, һуу. Энэ хадаа минии анда нүхэр Павлов гэжэ наймаашан. Энэ һамганиинь. Павлов, би нэгэ иимэ барүүн гарай хүнтэй болооб. Бэшэг уншахадаа тогтон торонгүй, даржагануулжа хаядаг. Павлов, наадахи архияа задалыш,—гэжэ Итгэлтын хэлэхэдэ Павлов нэгэ шэл абажа, аляа Петрто үгэбэ.

Петрой шэлэй һуури руу гансал сохиходонь таглаадаһаниинь мулта һүрэн, тээ тэрэ хаяа руу һүрэжэ, үгы болошобо. Бүгэдэ энеэлдэн, Петрой һурамгайе гайхалсаба. Итгэлт ябаган шэрээ дээрэхи архиие абажа, нарибшалан үзэбэ.

— Энэшни нилээдгүй хатуу бэзэ?—гэжэ нэгые абаад, Эрдэнэдэ үгэбэ.

Эрдэнэ һэхэрэн һуужа, зосоошонь шууһан туруугаа һэжэрээд, аягатай архиень абажа дээшэнь үргэн:

— Архи нэрэтэй амтатын
дээжэ юугээ
Алтан аматай мүнгэн
хундагада
Амһар дүүрэн хэжэ үгэһэн
Аха дүү олон таанарай
Аза жаргал далайдал
билтаржа,
Ута наһа наһалжа, удаан
жаргахын
Үлзы һайхан юрөөлые
Уламжалан дэбс үүлнэм!—

гэхэдэнь «энэ үреэл бата оршохо болтогой!»—гэхэ зуураа, Итгэлт баһал нэгэ аяга абажа, Петрто үгэбэ.

Эрдэнэ нэрэгүй хургаа сэлхэлзэн байһан архида хүргэн сэржэм үргөөд, шэмэн ууба.

Петр Эрдэнэдэл һэхэрэн һуугаад, архиие хоёр гараараа абажа, юушье хэлэхээ оложо ядан түдэгэсэд гээд, «һайхан үреэлые уламжалан дэбжүүлнэм», — гэжэ хүхюутэйгээр энеэбхилжэрхёод, нэгэ мүһэн гансата хүнтэрүүлжэрхёод, хамсыгаа үнэрдэбэ.

Тэрэ орой Итгэлтын майханда олон айлшад сугларжа, сэнгэлгэнэй болоходо Бадарч, Цамба, Жамбал байлсаба.

— Петя, хүгжэм! — гэжэ үлэмжэ һогтоһон Павловай шанга дуугаар хэлэхэдэнь, аляа Петр баяан асаржа, алда, алдаар һунаан болин, дуугаргахадань газар дорьбожо, ехээр һунаахадань майханай маатинса модондо хүрэхэ шахажа байба.

Эрдэнэ Петрой энэ байдалые ехэ зохидшоожо, тэрээнэй гуниггүй, хүхюу аляа зандань талархажа байба.

— Алим шээ?! Эрдэнэ минь дуу бариш!—гэжэ Итгэлт хэлээд, мүнгэн аяга дүүрэн архи бариба. Энэ майханда суглараһан хүн бүхэн намда һайн хүн болохые оролдожо байна гэжэ мэдэһэн Итгэлтэдэ бардам сэдьхэлэй ехэ баяр оболзон, уулые тала болгожорхихо, талые уула болгожорхихо шадал бэедэнь бии юумэдэл һанагдаба.

Эрдэнын «Эрэ боро харсагые» дуулахада Итгэлт хоолойнь һайханиие магтажа, үшөө дахин дуулуулба.

Хургаа гаргалсаха, хуалаха[1] зэргын наада энеэдэн боложо, шууяан үргэлжэлэн, саашадаа эхи захагүй яряа хөөрөөн болошобо.

Түнхэнэй буряад тосхондо үдэһэн Павловта эдэ бүгэдэ юрын дадаһан юумэ байһан туладань олоной урасхалда оролсон, хашхарха газартань хашхаржа, энеэхэ газартань энеэжэ һууба.

Харин һамгандань оин олон баабгайн дунда орошоһондол һанагдабашье һаань, Итгэлтые хүндэлхэ хэрэгтэй, энэ хүн бидэнэй жаргалда туһа болоно бшуу гэһэн нүхэрэйнь үгэ һанагдан, заримдаа эбһээлжэ, заримдаа хүдалаар энеэжэ һууба. Ехээр һогтоһон Петр хуалаха гэжэ хургаа гаргаадшье үзэбэ, «Хушуунай олон Тамир...» гэжэ хашхараадшье үзэбэ. Бүри һүүл тээ Эрдэниие тэбэрижэ абаад, таалаба.

Эреэн майхан соо иимэ юумын боложо байхада, газаа ондоо нэгэ юумэ боложо байба.

Нара һалхинда боролһон хүрьһэлиг шарайтай, ялаганаһан хара нюдэн ялалзаһан сагаан шүдэн хоёрынь сэсэг эрбээхэй хоёр шэнгеэр харагдаһан Дулмаа табагтай юумэ баряад орожо ерэхэ бүридөө Жамбалые дахажа юртэмсын амидаралай һониниие мэдэһэн Цамбын зүрхэ руу харбан энеэбхилжэ, бусажа гарахадаа ташаагаараа үлэ мэдэг гүйбан гарана. Цамба өөрын эрхэгүй болоод, табаг дүүрэн тарган мяхан, хөөһэтэһэн шууяжа байгаа айраг, ород архи болон олоной шууяанһаа һалажа, майханһаа гараба.

Тогооной майханай арада ошоод зогсожо байтарнь амһартатай угаадаһа адхахаяа Дулмаа зүүн тээшээ ябаба. Лама һэмээхэнээр алхалжа, нилээд ойро ошоод, хоолоигоо заһаба. Хүүхэн сошон эрьебэ.

Өөртэнь талархаһан нюдые хүүхэн дары обёороодхибо. Үдэшэнһээ хойшо аляархажа байһан үндэр сагаан залуу лама Итгэлт Галсан хоёрһоо үйдахаһаа байтагай, жэрхэдэг болоһон Дулмаагай сэдьхэлые гэжэгэнүүлжэ байба.

— Хэн бэ?

— Биб Бүүаи,—гээд, Цамба дахин юумэ хэлэхэ гэлэн аад, зүрхэниинь хөөрэжэ, амаараа гарахаяа һанаад, таглажархиба.

— Юунһээнь айха биб? Харин сошоошоо ошууб.

— Хүүхэн, шамда юун хэрэгтэйб?

— Юу?! Юуншье хэрэггүй! —гээд, Дулмаа хүйтөөр энеэбхилбэ

— Шамтай...—гээд, Цамба үгэеэ таһалһанаа, Дулмаагай гарһаа барижа абаба. Хубсаһандань нэбтэ шэнгэһэн үнеэнэй һүнэй гашалһан үнэр хүүхэнһээ гутаба.

— Лама хүн иигэжэ болодог юм гү? Табиит!—гэхэдэнь Цамба юумэ дуугарангүй тэбэрин абажа, саашаа ябахадань, «Табииш! Яагаа эшэхэгүй ламабта?!»—гээд, гарыень хюмһалдабашье, хашхарбагүй.

Лама ябаһаар жалгада оруулаад, Дулмаае табиба. Дулмаа: «эшэхэгүй яаһан хүмта!»—гээд, хүдэлэнгүй зогсожо байба.

— Дахин уулзажа байгуужамди,—гэжэ лама шэбэнээд, хүүхэнэй хасарые таалажархёод, эрьежэ ябашаба.

Дулмаа далаа хабшан, тоомжоргүйгөөр «лэ» гэбэ.

Цамба майханда ойртожо ябатараа харанхы соо нэгэ хүнэй байхада зүг татаба.

«Ябаад үнгэрөө һаа, дээрэ байха. Мори хараад лэ ябаһан хүн бэзэ?»—гэжэ болоод, нюрраа бүрүүлүүлэн үнгэрхынь тэндэ хүсэтэй гар мүр дээрэһээнь шүүрэжэ абаад, угза татан эрьюулээд, «асман[1] банди, хүниие иигээд доромжоло!» — гээд, сохиходонь Цамба тагнайн унаба.

Энэ сохёошо хүн Эрдэни байгаа. Эдэ хоёрой хоорондо үһөөгэй хара ооһор эршэдэн зангиржа ябаһаар арба гаран жэл болоо юм. Тэрэ зангилаа мүнөөл тайлдаба гээшэ.

Ш. Нимбуев буряадшалба.

[1]) Хуалаха—тусхай дуу дуулалдан, хургаа гаргалсан таалсажа наадаха.

[1]) Асман—ламнарые доромжолһон үгэ.

Социалис оронуудаар

АЛДАРТА ҺАЙНДЭРЗИ УРДА ТЭЭ

ГАВАНА, июлиин 24. (ТАСС). Кубын Революциин эхи табиһан һайндэрэй — Монкада хэрэмдэ баатарлигаар добтолһонһоо хойшо 10 жэлэй ойе сүлөөтэ аралай хүн зон үргэнөөр тэмдэглэхэеэ бэлдэнэ. Энэ алдарта ойдо зорюулагдаһан митинг, суглаанууд Гаванын предприяти, эмхи зургаануудта, Кубын бусад городуудта, арадай именинүүдтэ эдэ үдэрнүүдтэ үнгэргэгдэжэ байна.

«Июлиин 26-най» үдэрые Кубын хүдэлмэришэд, таряашад, ажалай интеллигенци шэнэ амжалтануудаар угтана. Текстильщигүүд, оёдолшод ехэ һайндэртөө зорюулжа, гурба миллион гаран элдэб хубсаһа гаргаба. Арадай һайндэр болотор миллион паар гутал гаргаха уялгаяа гуталшад дүүргэжэ байнхай.

Саахарай тростник тарижа, ургуулагшад баһал эдэбхитэй һайнаар ажаллана. Тэндэхи арадай именинүүдэй ажалшад тарилгынгаа газарые дууһан сэбэрлээд, үтэгжүүлгэ оруулаад байна.

Кубын һурагшадшье ажалшадһаа гээгдэнэгүй. Тэдэнэр шалгалтануудаа амжалтатайгаар үгэжэ, шэнэ ургаса хуряалгада эдэбхитэйгээр хабаадахаар шиидэнхэй.

ПОЛЬШЫН ХҮДӨӨГЭЙ ЗАЛУУШУУЛАЙ БҮЛГЭМЭЙ ТҮБЭЙ ПРАВЛЕНИИН ПЛЕНУМ

ВАРШАВА, июлиин 25. (ТАСС). Польшын хүдөөгэй залуушуулай бүлгэмэй түбэй правлениин пленум үсэгэлдэр Варшавада болобо. Бүлгэмэй ажал хүдэлмэриин, тэрэнэй хүгжэлтын шухала зорилгонууд тэндэ зүбшэн хэлсэгдээ. Хүдөөгэй залуушуулай энэ бүлгэмэй гэшүүдэй тоо 667 мянга хүрэһэн байна.

Тус бүлгэмэй түбэй правлениин түрүүлэгшэ Юзеф Тейхма гэгшын ондоо ажалда ороһонтойнь дашарамдуулан, тэрэнийе тушаалһаань сүлөөлөө. Түбэй правлениин түрүүлэгшээр Казимеж Барциковский гэгшые пленум һунгаба.

ШЭНИИСЭ ХУРЯАЖА ЭХИЛЭЭ

БУХАРЕСТ, июлиин 24. (ТАСС). Румыниин тарялангда шэниисэ, хүдөө ажахын бусад ургамалнуудые хуряажа эхилээ. Бухарестска областиин ажалшад 481.600 гектар газарта орон доторoo түрүүлэн шэниисэ хуряажа дүүргэбэ. Добруджска, Банатска, Галацка болон бусад хэды областьнууд шэниисэ хадажа дүүргүүтэй байна. Банатска болон бусад хэды областьнуудай ажахынуудта гектарай 25—30 центнер хүрэтэр шэниисэ хуряагдана.

АЖАЛАЙ РЕВОЛЮЦИОНЕРНҮҮД

СОФИ, июлиин 25. (ТАСС). Уралан нарижуулагшадые, ухаалан зохёогшодые, үйлэдбэридэ шэнэ юумэ үүсхэгшэдые Болгарида ажалай революционернүүд гэжэ нэрлэдэг заншалтай.

Һүүлэй арбан жэлэй туршада уралан нарижуулагшадай, ухаалан зохёогшодой тоо республикада 3 дахин олошороо. Тодорхойлбол, 1953 ондо 19 мянга байгаа һаа, 1962 ондо 58 мянга хүрэһэн байна. Хэрбээ арбан жэлэй саада тээ орон дотор уралан нарижуулгын 22 мянган дурадхал оруулагдаһан байбал, үнгэрэгшэ жэлдэ 68 мянга болоһон байха юм. Һүүлэй арбан жэлэй туршада оруулагдаһан уралан нарижуулгын дурадхалнуудай үйлэдбэридэ хэрэглэгдэһэнэй ашаар 203 миллион лев хэмжээнэй ашаг олзо оруулагдаа.

Ново Гутадахи В. И. Ленинэй нэрэмжэтэ металлургическа комбинат Польшын индустриин тон томо предприяти болоно. Тус комбинат жэл бүхэндэ хоёр миллион үлүүтэй тонно булад арадай ажахыда үгэдэг юм. Зураг дээрэ: Ураалай хүндэ машина бүтээлгын заводой үйлэдбэрилэн гаргаһан прокатна стан. Тус стан энэ комбинадай прокадай цех соо тодхогдонхой.

ТАСС-ай фотохронико.

ГАБЬЯАТА АЖАЛАЙ ТҮЛӨӨ

(Түрүүшүүл тухай магтаал)

ЗУРАГЛАЛ

...байдалай аян замай ...хэмжэжэ байһандал ...ханаар мэлмэрэн Зэдэ ...урасхал зэрэлгээтэнэ. ...голой элдин хонгор эрьеэр ...ногооной амтата шэмые ...н зулгааж ябаһан зуун ...гунан сарнуудай бэл... ...нь харагдана. Һэбшээтэй ...ун, үүлэтэй үдэр байжа, ...батаганааншье хомор, ...үүд һанаа амархан ...жэл мэдэнэд.

...рнуудаа захадан эрьежэ, ...намдуу дайдын сууряа... ...рхитар абяа үгэжэрхёод, ...дон Бодеев тохомоо дэб... ...үүшаба. Шойдон Бо... ...й шарай харахада, жа... ...дүтэлжэ ябаһан хүн ...гэжэ тухайлмаар. Үн... ...ад, багжагар томо бэе... ...урихангаар энеэбхилһэн ...тай энэ хүнэй наһан ...шье ехэ баяр зугаагаар ...өөргүй юм.

...ушан долоон он. Энэл он ...ахада эрхэ бэшэ олохон ...зосоо заригад гэжэ, ...табан ушар үйлэнүүд ...м лэ һанагдаха. Шойдон ...евэй һанаандань тэрэ шэ... ...үе заримдаа ороодхидог. ...омһанай харыншье зэргэгэм зэмэгүй, колхоздоо һайн хүдэлжэ ябаһан Шойдониие «арадай дайсан» гээшэш гэжэ хардаа бэлэй. Һүүлээрнь түрмэ... Тэсэшэгүй шэмэрүүн үдэрнүүд, жэлнүүд үнгэржэл байгаа. Һанаанда унажа, зэмэгүй аад лэ зобожо ябахадаа, хара сагаан хоёрой илгаржа, үнэн зүб юумын тодороон ерэхэ байһанда этигэжэл ябаа һэн Шойдон Бодеев.

Этигэл найдабаринь 1956 ондо элирээ бэлэй.

Шойдон Бодеевэй хардагдаһан нэрэшье сагааруулагдажа, сэдьхэл зүрхөөрөө эрмэлзэжэ ябаһан сэлгеэ тэнюун түрэл нютагаа бусажа ерээ. Одоошье хүнэй урдаһаа омогтойгоор хаража, һанал бодолоо, хүсэл эрмэлзэлээ нүхэдөөрөө хөөрэлдэжэ, хэлсэжэ ябаха сагынь болоо. Зосооньшье зунай сэлмэг наратай үдэр шэнги тэнюун, хонгор һайхан, хүхюун болонхой.

Нютагаа ерэһэн сагһаа хойшо Шойдон Бодеев малшан боложо, мал харууһалжа эхилһээр, нэгэшье мал гээлтэ гарзада оруулаагүй, гансал малаа тарган тобир байлгахын түлөө тэмсэжэ, һанаһан һанаандаа хүрөөд лэ байдаг. Жэл бүри һайса таргалуулһан малнуудые гүрэндэ тушаажа, баян дэлгэр колхозойнгоо баялигай хүгжэлгэдэ өөрынгөө хубитые оруулалсажал байдаг.

Мүнөө жэл Шойдон Бодеев гансаараа 130 гунан сарнуудые тушаажа абаад, адуулан таргалуулжа байнхай. Ганса хүндэ хүшэр лэ шэнги һанагдаха. Теэд Шойдон Бодеев бэрхэшээлһээ айдаггүй. Аадар бороондошье, шуурга һалхиндашье дадаһан бэе ха юм. Үхэр малай дайсан—үлэнхэ хомхой шоно, баабгайшье үзэһэн, хараһан лэ байха. Тэрэ сарнуудайнгаа толгой бүриин амидын шэгнүүрые зун, намарай бэлшээриин үедэ дунда зэргээр сүүдхэ бүри 850—900 граммаар нэмээжэ абаха гэжэ шиидэнхэй.

...Тохомойнгоо нэгэ захада малгайгаа табижа, Шойдон Бодеев тамхилха зуураа, үсэгэлдэр зоотехник, Илья Шагдурович Сыреновэй асарһан газетэ уншажа оробо.

Нилээдгүй удаахан саг соо уншажа байтараа, нэгэ газарта тогтоод, нюдөө аршажа байжа уншана, дабтана. Үшөө дабтана. Тэндэнь иигэжэ бэшээтэй байбал: «Буряадай АССР-эй тогтоһоор 40 жэлэй ойтой дашарамдуулан,...хүдөө ажахые хүгжөөхэ хэрэгтэ амжалта туйлаһанайнь түлөө РСФСР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Хүндэлэлэй грамотаар шагнаха:

Бодеев Шойдониие—Зэдын колхоз, совхозуудай үйлэдбэриин управлениин «Байкал» колхозой малшан»...

— Гайхалай. Энэ намайе иигэжэ хүндэлбэ ха юм. Теэд юу хэһэндэм, ямар амжалта туйлаһандам иигэжэ хүндэлбэ гээшэб?! Хэһэн ажални үшөөл бага. Харюудань үнэн һайхан һаналаараа оролдожо, үшөөл ехэ юумэ хэхэ, бүри арьбан амжалта туйлаха ёһотойб,—гэжэ тиихэдэ Шойдон Бодеев сэдьхэл бодолдоо тон шангаар хадуугаа бэлэй.

Ф. Цыденжапов,
хүдөө бэшэгшэ.

Нима ЦЫНГУЕВ

Үбһэ хуряалга дээрэ

Бүһэсөө татама үсхэн ногоон ургаһан
Бүлеэхэн һэбшээндэ долгилон миралтаа.
Улзытэ луговод участок дээрээ түрүүлһэн
Үглөөгүүр эртэ үбһэшэдые угтаа.

Хүбүүд, басагаднай машинаяа жолоодон
Хонгор номохон талые нойрһоонь һэрюулбэ.
Шүүдэрэй уһанда хажуурынь улам хурсадан
Шэмэтэй һайхан хяаг ногоо хэршэнэ.

Халуун мүрысөөн эршэдэнэ, түргэн...
Хангалтан нэбшынэ сабшагдаһан үбһэн,
Халзан учетчик хэмжэнэ, тоолоно,
Хабата амжалтынь магтан дуулана.

Үдэшэлэн тэндэ бригадын суглаан эхилбэ,
Үлүүлэн дүүргэгшэдтэ улаахан тугуудые барюулба.
«Үглөөдэр үшөө үлүүгээр»—гээд,
Ошор машинист тэндэ байгшадые уряалба,

Зунай үдэшэ хонгор дулаахан...
Зуутын хажууда үбһэшэд сугларанхай.
Олоной дундаһаа залуухан хүбүүн
Омогорхон уншана «Правдын» һюни.

Удхатай, сэсэн, тодо үгэнүүдынь
Үнэншэ байдалые зураглан харуулна.
...Мушхаран һунана Ангара, Енисейн долгинууд,
Мантан ГЭС—тэдэнине уһана.

Зоной нюдэндэ зэнхынэ замбуулин...
Зуралзан шуумайна ракетэ жолоодоһон хүнүүд.
Шэнгэхэн ногоотой газар нютагуудые шэмэглэн.
Сэлэнгын шугыдал кукуруза надхана.

Элһэн губинууд хабараар һэбшээлнэ.
Үрижэлгүй хооһон таланууд сэсэглэнэ.
Энэ — эрдэм мэргэжэлэй аша туһаар
Эхэ һайхан оромнай һалбарнал.

Эсэгэ партиингаа гүн һургаалай ашаар
Эрэлхэг арадайм туйлаһан илалтал.
Газетын мэдээсэл уншаха бүреэ хүбүүнэй
Галтан носоно нюдэдынь баяртай,

Хэлэһэн үгэнь хүнэй сэдьхэлдэ шэнгэн,
Хүсэл зоригынь улам улам хүбшэлнэл.

Түрүү зэргэдэ

Хориин аймагта түрүү предприяти болон эмхи зургаанууд үсөөн бэшэ. Тэдэнэй дунда Хэжэнгын совхозрабкоопой магазинай коллектив илангаяа шалгаранхай. Энэ рабкоопой магазинай хүдэлмэрилэгшэд хахад жэлэйнгээ түсэбые ном худалдалгаар—114,5 процент, кооперированяар —207 процент, эдеэ хоолой зүйлнүүдые бэлэдхэлгээр —105,6 процент, үндэгэ тушаалгаар жэлэйнгээ түсэбые 124,2 процент дүүргэбэ.

Наймаалагшад Б. Ц. Жамсаранов, К. С. Апрелкова болон Д. Д. Дугарова гэгшэд эд хэрэглэгшэдые түргөөр хангахаһаа гадна тэдээндэ аятайханаар хандадаг зантай.

Гомдол, дурадхалнуудайнь дэбтэр соо гансал магтаалта, һайшаалта үгэнүүд бэшээтэй.

Зээлеэр үгэдэг наймаан эндэ гурбадахи жэлээ ябуулагдажа байна. Энээхэн хугасаа соо ажалшад имнэ наймаанай аша туһатайе һайн мэдэдэг болонхой. Энэ жэлэй эхинһээ хойшо 11600 түхэригэй элдэб эд бараа зээлеэр худалдаба.

Тус магазин Хэжэнгын болон «Первомайский» совхозуудые хангадаг. Тэрэнэй мэдэлдэ 34 жэжэшэг магазинууд болон наймаалагшагүй 11 ларёк ородог юм.

Эдэнь бултадаа лентоонэ аргаар—амаралтын үдэргүйгөөр хүдэлмэрилдэг бшуу.

Энэ магазинай хүдэлмэрилэгшэд коммунис ажалай коллектив гэһэн хүндэтэ нэрэ зэргэдэ хүртэхын түлөө оролдожо байна.

Н. Бочкин.

ЛВРЗ-гэй хүдэлмэрилшэдэй ажаһуудаг нэгэ гудамжа.
А. МАНТАЕВАЙ фото.

Һайшаажа хараба

Захааминай «Коммунизмын зам» колхозой гэшүүдтэ филармониин артистнар һаяхан концерт харуулаа. Жаахан басагад Нонна Соломенцева, Галина Черепанова гэгшэдэй арадуудай хатар наадахадань зон ехээр һайхашаагаа.

Залуу дуушан Аюша Данзанов эгэшэг һайхан аялгаараа шагнагшадай сэдьхэл зүрхэ уяруулба.

Ружо гэдэгэй һургаһан гурбан баабгай эзэнэйнгээ заабаряар һонирхолтой номернуудые харуулһан байна.

Колхознигууд ехэл хүхюунүүд гэр гэртээ тэрэ үдэшэ тараа һэн.

С. Шагдуров.

Хуршэнэрэймнай һонин

МАНАЙ ДАБЬАН ЯМАР БЭ?

Эрхүүгэй, Черемховой, Братскын болон бусад городуудай, хүдэлмэришэдэй поселогуудай эдеэ хоолой магазинуудаар һүүлэй жэлнүүдтэ саһандал сагаан, бутархай дабһа худалдадаг болоһон ушарые обёорһон лэ байхат. Энэ дабһан манай Сибириин заводой гэээшэ. Хүнэй бэедэ аргагүй шухала хэрэгтэй йодист калий гэдэг минерал Сибириин дабһанай 1 килограммдань 25 милиграмм ороһон байдаг.

Байгал шадарай олохон районуудай, Сибириин, Алас-Дурна зүгэй газар нютагай зарим хүнүүдэй «энделическэ зоб» гэжэ хоолойн булшархайн үбшэнгөөр үбдэхэ ябадал үзэгдэдэг. Энэ үбшэнгые медицинын хүдэлмэрилэгшэд үнихэнэй ажаглаһан байгаа. Энээнэй гол шалтагаан хадаа уһанда, эдеэ хоолой зүйлнүүдтэ йодой дутуу байһанһаа болоно гэжэ элирүүлһэн юм. Тиимэһээл тусхай рецептээр Усолье-Сибирскдэ дабһа хэжэ эхилһэн.1948 ондо 334 тонно йодированна дабһа хэжэ худалдаһан һаа, харин нёдондо 14860 тонно үйлэдбэрилэгдөө.

(«Восточно-Сибирская правда» газетэһээ).

2186 СОСТАВУУДЫЕ АЛМАБА

Забайкалиин түмэр харгын Могочын отделениин ажалшад партиин ЦК-гай июниин Пленумые угтуулан ажалай вахтада жагсаад, ехэ амжалтануудые туйлаһан байна. Жэлэй эхинһээ хойшо арадай ажахын ашаа шэрэхэ даабаряа тэдэнэр 93 мянган тонноор үлүүлжэ, энэ жэлдэ абаһан уялгаяа дүүргээ.

Локомотивна бригадануудай ажалдаа эмхитэйгээр хандаһанай ашаар отделениин коллектив гансал нэгэ һарада хүндэ ашаатай 2.783 сос[…] ябуулаа.

Жэлэй эхинһээ те[…] гууд, паровознигууд […] һаа гадуур 6 милл[…] мянган тонно ашаа зө[…] на. Энэнь хүндэ ашаа […] 2.186 составууд боло[…]

510 МЯНГАН ТҮХ[…]

Шэтын монтажна за[…] гын комбинадай кол[…] дэхи квартадда амжал[…] хүдэлжэ, РСФСР-эй […] наймаанай минист[…] профсоюзай ЦК-гай з[…] яр баясхаланда хүртэ[…] Хахад жэлэй турша со[…] хэ заһабарилгын, ха[…] барилгын хүдэлмэрин[…] ниин 14-дэ дүүргэгдэ[…] на. Түрүү предприя[…] дүй дүршэлые халан[…] комбинадай коллектив […] жэлэй фондо 510 мя[…] хэриг мүнгэ оруулха г[…] дэбэ.

(«Забайкальский раб[…] газе[…]

ҺОНИРХОЛТОЙ ВЫС[…]

Яхад Тарабукин лат[…] тин хоёр дүшэн жэлэ[…] тээ Алдан мүрэнэй ор[…] «Безымянна» гэжэ нэр[…] лаг шадар алта ехэ би[…] гэжэ мэдүүлһэн юм. тэндэ ордентэ респу[…] эгээл томо промышленн[…] болонхой.

Тэндэхи парткомой […] ческэ гэгээрэлэй кабине[…] хидхэһэн номой выстав[…] данай горнопромышлен[…] хайшан гэжэ бии боло[…] жэһэниие түүхэшэлэн […] һан удхатай. Партиин[…] съездын материалнууда[…] тавкэнь нээгдэнэ. Тус […] кые олон зуун ажал[…] нирхон харанад.

(«Социалистическая Яку[…] газе[…]

Аха нютагта

МОДОШОД ҮБҺЭН ДЭЭРЭ

Аха нютагта хабар орой дулааршад, намар эртэ хюруу унажа хүйтэршэдэг. Эгээл иимэһээ үбһэ, тэжээл бэлдэлгые саг сооһь үнгэргэхэ гээшэ аргагүй шухала.

Колхозуудай иимэ байдалые мэдэржэ, Ахын лесхозой арбан нэгэн модошод үбһэ хуряалгада хам оролсобо.

Тэдэ «Улаан Аха», «Коммунизм», Кировэй, Ленинэй нэрэмжэтэ колхозуудта хүдэлнэд.

АЖАЛША ХҮН

Орлик тосхондо хоёрдохи группын инвалид Данил Улзытуевич Огзонов ажаһуудаг. Тэрэ нүхэр Ахын лесхоздо леснигээр хүдэлдэг юм. Данил Улзытуевич үрөөһэн гаргүй. Тиигэбэшье жэл бүхэндэ колхоздо үбһэ сабшахаяа гарадаг.

— Үбһэ хуряалгын эхилхэдэ, бэеэ бариха аргам үгы. Сэбэр агаарта, набша намаагай хангал үнэртэ ябажа ябахадам ямар зол гээшэб, — гэжэ нүхэр Огзонов хэлэдэг.

Энэ нүхэр һүүлэй гурбан жэл соо жэл бүри 120 бухал үбһэ сабшажа, «Коммунизм» колхоздо тушаагаа юм. Мүнөө жэл Кировэй нэрэмжэтэ колхозой үбһэндэ гараа. Нүхэр Огзонов ганса гараараа үбһэ сабшадаг, тармадаг, сомодог байна.

— Үбһэндэ оромсоороо, ой модоной соорхойн, захын ногоо сабшаха хэрэгтэй. Иимэ газарай ногоон эртүүр бэеэ хүсөөд байдаг, — гэжэ тэрэ хөөрэнэ.

БАЯР БАЯСХАЛАН ХҮРГЭДЭГ

Аха нютаг аршаан булагаар элбэг юм. Жойгон гэжэ нэрэтэй аршаанда ошожо амарһан хүнүүд, энэ тэрэ үбшэнһөө һалажа ерэлэйбди гэлсэдэг. Табан жэлэй саада тээ Дэмбэрэл Мунконов Аха нютагтаа үшөө нэгэ аршаан олоһон юм. Тэрэнь Тиисын аршаан гэжэ нэрэтэй. Профессор В. В. Обручев аршаанай уһые шэнжэлжэ үзөөд, айхабтар үндэр сэгнэлтэ үгэһэн. Илангаяа ханяадаг, хотын үбшэнтэй хүнүүдтэ һайн байха гэжэ эрдэмтэн элирүүлээ һэн.

Тиисын аршаанда ошоһон хүнүүд уһанайнь туһатайе мэдэрһэн байнад. Эрдэмтын хэлэһэн үгэнүүд зүб байба бшуу.

Теэд тэрэ аршаанда хүрэжэ ошохонь ехэл бэрхэтэй. Орлик тосхонһоо 108 модондо орнодог тэрэ аршаан хүрэхэ харгынь шабартай, зарим газартаа харгы зүргэшье үгы, хүнүүд төөридэг байһан юм.

Мүнөө жэлдэ Ахын лесхозой найман леснигүүд дурсагдагша аршаан ошохо харгые һайтар заһаба. 30 гаран модоной зайда ой модыень отолжо, гол горхон дээгүүр хүүргэнүүдые барья, харгыгүй газарнуудтань тэмдэгүүдые табяа.

Тиисын аршаанда ошогшодһоо гадна, «Коммунизм» колхозой малшад Шутхулай, Шара Шэрэнги гэжэ нэрэтэй газарнуудта малтаяа нүүхэдээ леснигүүдэй заһаһан харгыгаар шабар шабхада унангүй, төөрингүй урагшатайгаар замаа гаталдаг болоо.

Леснигүүд В. С. Хахансанов, Д. Ж. Замбалов, Д. Ш. Сыренов, Д. С. Хантагаев, Л. Ж. Машаев, А. Л. Мункоев, Д. С. Доржиев, С. Л. Торпинкеев гэгшэдтэ Аха нютагаархин баяр баясхалан хүргэдэг.

ҺУРАГШАД ЭКСКУРСИҺАА БУСАА

Эхэ эсэгэдээ, колхоздоо хаба шадалаараа туһалдаг, эрдэм бэлигээ һайнаар шудалдаг Орлигой дунда һургуулиин найман эрхим һурагшад Улаан-Үдэ, Эрхүү городуудаар аян замда ябаһанаа гэр гэртээ бусабад. Тэдэнэртэ һургуулиин директор 50—50 түхэриг мүнгэ үгөө юм. Һурагшад хоёр ехэ хотын культурна болон промышленна газарнуудаар, Сэлэнгэ, Ангара мүрэн дээгүүр катераар ябажа үзэбэд.

—Һайнаар һураха, ажаллаха гээшэ иимэ байна, бидэнэр мүнөө нэгэн дуугаар үбһэндэ гарахамнай,—гэжэ тэдэнэр хөөрэнэд. Ниитын малда үбһэ саг болзор сооһь ехээр бэлдэбэл, мяха тоһон элбэг байха гэжэ тэдэ һурагшад зүб ойлгонхой.

Д. Д. Лыгденов.

Хилын саанаһа

РСДРП-гэй II съездын нээгдэһэн сагһаа хойшо 60 жэлэй ойн гүйсэһэндэ зорюулагдаһан научна конференци

УЛААН-БААТАР, июлиин 29. (ТАСС). РСДРП-гэй II съездын болоһон сагһаа хойшо 60 жэлэй ойн гүйсэһэндэ зорюулагдажа, МНР-эй гүрэнэй олониитын библиотекэ соо мүнөөдэр научна конференци болоо.

МНРП-гэй ЦК-гай дэргэдэхи партиин түүхын институдтай, Монголой гүрэнэй университедэй ниитын наукануудай кафедрануудтай хамта МНР-эй Наукануудай академиин түүхын институт энэ конференциие эмхидхээ. «РСДРП-гэй II съездын түүхэтэ удха шанар», «КПСС —Уласхоорондын коммунис хүдэлөөнэй манглай мүн», «КПСС-эй шэнэ Программын түүхэтэ удха шанар» гэһэн элидхэлнүүд конференци дээрэ хэгдэһэн байна.

Научна конференциие нээхэдээ, МНР-эй Наукануудай академиин президент академик Б. Ширендыб тусхайлбал иигэжэ онсолон тэмдэглээ. Пролетариадай революци болон пролетариадай диктатура тухай, социализм, коммунизм тухай, национально-сүлөөрэлгын хүдэлөөн болон империализм тухай теориие агууехэ Ленинэй партиин тодорхойлжо, бодотоор бэелүүлһэн ушар шэнэ эрхэ байдалда марксизмые саашадань хүгжөөхэ талаар элитэ ехэ жэшээ боложо үгэнэ.

РСДРП-гэй II съезд тухай ном хэблэн гаргагдаба

БУХАРЕСТ, июлиин 29. (ТАСС). «РСДРП-гэй II съезд» гэһэн номые РСДРП-гэй II съездын нээгдэһэн сагһаа хойшо 60 жэлэй ойн гүйсэһэндэ зорюулжа, РНР-эй политическэ литературын гүрэнэй хэблэл барлан гаргаа. КПСС-эй олон томтой түүхэдэ оруулхын тулада КПСС-эй ЦК-гай дэргэдэхи Марксизм-ленинизмын институдай бэлэдхэһэн материалнууд энэ ном соо хэблэгдэнхэй. Съездын хүдэлмэри болон шиидхэбэринүүд ном соо харуулагданхай гээд «Скынтейя» газетэ бэшэнэ.

Туйлаһан амжалтануудаа батадха[…]

ГАВАНА, июлиин 29. (ТАСС). Ядерна зэбсэг туршалгые хорихо тухай договорой Москвада парафировалагдаһан тухай мэдээсэлые эб найрамдалай түлөө бүхы тэмсэлшэд, бүхы дэлхэйн арадууд угаа ехээр һаналаа хахан угтаһан байна гээд эб найрамдал болон арадуудай бүрин эрхые хамгаалха Кубадахи хүдэлөөнэй мэдүүлгэ соо хэлэгдэнэ.

Англо-советскэ-американска хэлсээн хадаа буу зэбсэг бүгэдэ ниитээрээ хуряаха, эб найрамдалай түлөө бүхэдэлхэйн конгрессэй дурадхалнуудта тааралдана. Ядерна [...]ганууде түрүүшын [...]дэ хорихо шухала гэ[...] дуралхалнууд соо з[...] байгаа гээд мэдүүлгэ[...] солон тэмдэглэгдэнэ.

Бидэнэрэй һайшаа[...] угтаһан түүхэтэ хэлсэ[...] буу зэбсэг хуряахы[...] дэлхэйн арадуудай хэ[...] сэлэй үрэ лаб болол[...] мэдүүлгэ соо саашада[...] дэнэ. Хэлсээнэй үедэ[...] даһан амжалтануудаа ехээр батадхахын ядерна туршалга боли[...] хай договорто гар та[...] бүхы правительствану[...] дэнэр уряалнабди.

Алжирта түрүүшын конституци зүбшэн хэлс[…]

АЛЖИР, июлиин 29. (ТАСС). Алжирай түрүүшын конституциин проектые зүбшэн хэлсэлгэ орон дотор эхилээ. Национальна сүлөөрэлгын фронтын болон бусад организацинуудай түлөөлэгшэдэй суглаанууд Оранда, Константинда болоо гээд хэблэл заана. Суглаанууд дээрэ баталан абтаһан резол[...] соо иигэжэ тэмдэглэгд[...] нэ конституциин прое[...] арадай революционно[...] нуудта тааралдана, ор[...] со өөрэ эрхэ байдалы[...] да абалсана. Проект[...] шэн хэлсэхэ үедөө суг[...] та хабаадагшад оло[...] халнуудые оруулна.

Кубын революцида талархал[…]

САН-ХОСЕ, июлиин 29. (ТАСС). Кубын революциин эхилһээр арбан жэлэй ойдо— июлиин 26-най үдэртэ зорюулагдажа, Сан-Хоседо ехэ митинг болоо. Хуули гаргалгын суглаанай депутат Хулио Суньоль митинг дээрэ үгэ хэлэһэн байна.

Ядерна зэбсэг туршалгые хорихо тухай договорой Москвада парафировалагдаһан тухай бидэнэрэй мэдээд байһан эдэ үдэрнүүдтэ Кубын арадай баатаршалгын 10 жэлэй ойе тэмдэглэжэ б[...] ехээр баясанабди гэ[...] оль хэлээ. Энэ доку[...] даа эб найрамдалай [...] дэй, энхэ тайбанаар з[...] шон байха гол ёһо б[...] лагшадай илалта бол[...] тэрэ онсолон тэмдэгл[...]

Кубадахи шэнгеэр[...] Эхэ орондо бодото эр[...] лөөгэй тугай мандахы[...] бидэнэр бултадаа су[...] тэмсэхэбди гээд Кост[...] Хуули гаргалгын су[...] депутат хэлээ.

Абаралгын хүдэлмэри үргэлжэлһ[…]

БЕЛГРАД, июлиин 29. (ТАСС). Газарай хүдэлхэ үедэ һандарһан байшангуудые сэбэрлэхэ, хүнүүдые абарха хүдэлмэри Скопле городто үргэлжэлһөөр. Македониин гүйсэдхэхэ суглаанай (правительствын) түлөөлэгшэ А. Грличковой мүнөөдэр пресс-конференци дээрэ мэдүүлһэнэй ёһоор городой байрын гэрнүүдэй 80—90 процентнь хүсэдөөр һандарһан гү, али хүнэй байха аргагүй болотороо гэмтэһэн байха юм. Июлиин 28-най үдэшэ абтаһан мэдээнэй ёһоор газарай хүдэлһэнһөө уламжалан 813 хүн гэмтэжэ үхөө, 2.170 хүн шархатаа. Һандарһан гэрнүүд до[...] 700 шахуу хүн үлэнх[...]

Скопле городой хү[...] туһаламжа үзүүлхэ [...] үргэн ехэ хүдэлөөн [...] вида дэлгэрээ. Юго[...] хэблэлэй мэдээсэһэнэ[...] ороной бүхы шахуу ра[...] һаа абаралгын тусхай [...] данууд городто ерэһэн[...] Барилгын материалну[...] дом болон эдеэ хоол[...] шэрэһэн поезднууд М[...] тээшэ ошоно.

Урдынгаа зорилгоор шэнэ аргануудые хэрэглэнэ

Диилэнхи, олонхи колони оронууд сүлөөрэлгын тэмсэлэй ашаар политическэ бэеэ даанхай байдалтай болоо. Гэбэшье урдань эзэмдэжэ байһан орон нютагуудайнгаа баялигые саашадаа тонон дээрмэдэхэһээ, арадуудыень мүлжэхэһөө арсахые империалистнууд хүсэнэгүй, колонинуудые эзэмдэжэ байха үедөө эзэлһэн байдалаа хуушаарнь үлөөхые эрмэлзэнэ. Эдэ зорилгонуудые бэелүүлхэ хэрэгтэнь колониализмын урдын онол аргануд туһалхаяа болёо. Гэбэшье арадуудые хуушанайнгаа гуримаар мүлжэхын тулада империалистнууд мүнөө шэнэ онол аргануудые хэрэглэдэг болоо. Энэнь шэнэ ёһоной колониализм гэжэ нэрлэгдэдэг байна бшуу.

Шэнэ ёһоной колониализмын онол аргануудай бодото дээрээ ямараар хэрэглэгдэдэг байһые Африкада империалистнуудай бэелүүлдэг политика эли тодоор харуулжа үгэнэ. Бэеэ даанхай болоһон оронуудай национальна бүрин эрхые һуларуулхын тулада шэнэ ёһоной колонизаторнууд гол оролдолго гаргадаг байха юм. Тэдэнэр элдэб олон янзын онол арга хэрэглэдэг. Нэгэдэхеэр ,бэеэ даанхай байдалтай болоһоной түлөөһэн болгон политическэ, экономическа, сэрэгэй шэнжэтэй хэлсээнүүдые тэгшэ бэшэ эрхэтэй байхаар баталхыень африкынхидта баадхана. Франциин колонизаторнууд Африкаһаа гаража ошохынгоо урда тээ «харилсаа холбоон» тухай, «өөрыгөө хамгаалалга» тухай хэлсээнүүдые Баруун болон Экваториальна Африкын оронуудтай баталһан байгаа. Тус хэлсээнүүдэй ёһоор эдэ оронуудта францизууд сэрэгэй баазануудые түхеэрхэ, сэрэгүүдээ байрлуулха эрхэтэй юм. Мүн лэ иимэ хэлсээнүүдые урдань өөрынгөө колони байһан оронуудтай Англи баталанхай. Франци болон Англи НАТО гэжэ эзэрхэг түримхэй бүлэглэлэй гэшүүд юм. Тиимэһээ Африкын оронуудта байгуулһан сэрэгэйнь баазанууд НАТО-гой эзэрхэг аашa гаргахада таарамжатай зохид газарнууд зүн дэгээн боложо үгэнэ. Энэ хадаа залуу гүрэнүүдэй бэеэ даанхай байдалда аюул тохёолдуулна. «Юрэнхы дэлгүүртэй» Африкын оронуудай байгуулһан нэгэдэл илангаяа ехэ аюултай. Энэ нэгэдэл ямар зорилготойб гэхэдэ, Африкын оронуудые империалис оронуудта хүдөө ажахын түүхэй эд үгэдэг газар, эдэ оронуудай промышленна эд бараагаа худалдадаг дэлгүүр зандань үлөөхэ, Африкын оронуудые капиталис оронуудай талада үлөөхэ оролдолго гаргагдана. Иимэ политикын нилээд олон муу хойшолонгуудтай имагтал нэгэндэнь анхарал хандуулая: Африка эд бараа тэнсүү бэшээр андалдаһанһаа ехэ хохидолдо ороно—мүнөө хүгжэлтэ багатай бүхы оронууд иимэ андалдаа хэһэнһээ уламжалан жэлэй турша соо 15 миллиард долларооор гарзатана—«Юрэнхы дэлгүүртэй» нэгэдэл байгуулаад байхадань энэ гарзань бүри ехээр дээшэлжэ болохо байна.

Хоёрдохёор, национальна бүрин эрхыень үгы хэхын тулада империалистнууд хадаа хэдэ хэдэн оронуудта өөһэдтэнь туһалдаг правительствануудай засагаа гартаа абаха ябадал эмхидхэнэ, захиргаанай аппарадуудта өөһэдтэнь үнэн сэхээр алба хэдэг этэгээдүүдые һуулгана. Нигери бэеэ даанхай байдалтай болобо гэжэ сонсхогдоһоной һүүлээр тэрэнэй захиргаанай аппарадта гол түлэб англиинхид ороһон байха юм. Иимэ ушар Франциин колонинуудта мүн лэ үзэгдэдэг. Хуулита мэдээнэй ёһоор Сенегалай захиргаанай тушаалнуудые таба мянган хариин хүнүүд эзэлһэн байгаа. Хожомынь түшэглэхэ ябадал хараадаа абажа, колонизаторнууд кадрнуудые эртээнһээ бэлэдхэдэг байгаа бшуу.

Гурбадахяар, шэнэ ёһоной колониализм Африкые жэжэхэн гүрэнүүд болгожо таһалдаг, тиихэдээ тэдэнэй экономическа аша туһые хараада абадаггүй, үндэһэ яһанай илгаае хэрэгсээдэггүй байха юм. Эдэ бүгэдэ, залуу гүрэнүүдэй хүгжэлтэдэ муугаар нүлөөлнэ. Тиимэһээ гүрэнүүдэй хоорондо арсалдаа тулалдаанuудай гараха шалтагаан боложо үгэнэ. Энэ хадаа колонизаторнуудта эблэрүүлэгшын үүргэ дүүргэхэ, тиигэжэ бэеэ даанхай оронуудай дотоодын хэрэгүүдтэ хамааралсаха арга олгоно. Жэжэхэн гүрэнүүд захиргаанай аппарадые, армиие, аюулгүйе сахиха хүсэнүүдые болон бусадые барижа байхын тулада ехэ гаргаша хэхэ баатай болоно.

Үргэн эрхэтэй автономито районуудые байгуулжа, түбэй правительствые һуларуулха зорилготой, империалистнуудай политика залуу гүрэнүүдтэ ехэ хохидол ушаруулна. Бэеэ даанхай байдалтай болохыень зүбшөөхынгөө урда тээ колонизаторнууд хадаа Кениие долоон автономито провинци, Нигериие гурбан автономито район болгон хубааһан байгаа бшуу. Иимэ жэшээнүүдые олоор дурдажа болоно. Иимэ ехэ захиргаа байгуулхада гаргаша ехэ боложо, олон шухала асуудалнуудые шиидхэлгэдэ һаад ушаруулдаг байха юм.

Эсэстэнь империалистнуудай һүйдхэлтэ ябуулганууд тухай хөөрэхо хэрэгтэй. Энэ хадаа шэнэ ёһоной колониализмын эгээн лэ аюултай зэбсэгүүдэй нэгэн болоно. Энэ талаар Холбоото Штадууд угаа ехэ ябуулга хэдэг. Тэдэнэр национальна буржуазиие гүрэнэй аппарадай хүдэлмэрилэгшэдые, армиие, полициие болон профсоюзна зарим ажал ябуулагшадые бэе тээшээ татахые оролдоно. Эдилгэ үгэхэ, айлгаха, занаха, политическэ ажал ябуулагшадые алаха гэхэ мэтын аргануудые тэдэнэр хэрэглэдэг. Конгодо США-гай гаргадаг мэхэ гохо тон эли тодо жэшээ боложо үгэнэ. ООН-ой аппарадые хэрэглэн, США бусад баруун гүрэнүүдтэй хамта Конгодо эмхи гуримгүй байдал тохёолдуулаа, хуулита правительствые зайсуулаа, удаань тэрэнэй толгойлогшо П. Лумумбые алаха хүдэлмэри эмхидхэһэн байна. Конгын дотоодын хэрэгүүдтэ хамааралсалгаяа США мүнөөшье болюулаагүй, Конгын бүхы патриодуудта, түрүү хүнүүдтэ эсэргүүгээр хархис хүсэнүүдэй хэдэг ябуулгануудые урмашуулна. Хүдэлмэришэнэй болон профсоюзна хүдэлөөе эмхи гуримгүй болгохые США ехээр оролдодог.

Африкын арадуудые суртал бодолой талаар нүлөөндөө оруулха гээшэ шэнэ ёһоной колониализмын бэелүүлдэг политикын шухала арга болоно. Империалистнууд, ямар зорилгоор иимэ номнол хэнэб гэхэдэ, өөһэдынгөө оронуудые хүгжөөхэ шэнэ зам бэдэрэлгэһээ Африкын арадуудые һамааруулхые, «капиталис замаар хүгжэхэдэ туһатай» гэжэ тэдэндэ этигүүлхые оролдоно. Энэ хуурмаг идхалга коммунизмда эсэргүүсэхэ урматайгаар хэгдэдэг байха юм. Империализмын номнолшод хадаа социализм болон коммунизм тухай хуурмаг хорото һаналнуудые дэлгэрүүлнэ, социалис оронуудай политикын зорилгонуудые бүдүүлигээр хазагайруулна. Советскэ Союздахи ажабайдал, тэрэнэй туйлалтанууд тухай арадуудта сэхэ руунь хэлэжэ үгэнэгүй. «Америкын голос», США-гай информационно агентствнууд, США-гай болон бусад баруун гүрэнүүдэй олон тоото «культурна центрнүүд», мүн лэ иимэ идхалга хэдэг.

Шэнэ ёһоной колониализмын политика Африкын арадуудта ехэ хоро хүргэдэг болобошье, империалистнуудай һанаһанда хүрэжэ шаданагүй. Шэнэ ёһоной колонизаторнуудай бодото үг зорилгые африкынхид улам бүри һайнаар ойлгодог боложо, империализмда эсэргүү хараа бодол бүри шууд сэхээр баримталдаг боложо байна. Энээниие Африкын бэеэ даанхай оронуудай хүтэлбэрилэгшэдэй конференци май һарада Аддис-Абебедэ болоходоо, илангаяа эли тодоор харуулаа. Колониализм болон империализмда эсэргүүгээр шэглүүлэгдэһэн хэдэн шухалын шухала шиидхэбэриие конференци баталан абаһан байгаа. Эдэ шиидхэбэринүүд хадаа һүүлэй жэлнүүдтэ империализмда эсэргүүсэлгын Африкада улам шангадаха байһанай үрэ дүн болоно.

Эгээл энэ үедэ Африкадахи хариин капиталые хамгаалха зорилгоор баруун оронуудта шэнэ ёһоной колониализм бии болоһон байгаа бшуу. Энэ ямар удхатайб гэхэдэ, хариин болон национальна капитал хэрэглэлсэдэг холимол общество байгуулха һанаашалга гаргагдадаг байха юм. Иимэ холимол обществонууд Нигеридэ, Хойто Родезидэ, бусад оронуудта байгуулагдана. Империалистнууд энээнэй ашаар национальна экономикын хүгжэлтэдэ өөһэдтөө таарамжатайгаар нүлөө үзүүлхэ аргатай болодог юм. Тиихэдээ, Африкые промышленна талаарнь хүгжэхые эрмэлзэдэг ханинарынь болонобди гэжэ өөһэдыгөө харуулхые империалистнууд оролдодог юм.

Африкые шэнээр дарлахые эрмэлзэн, шэнэ ёһоной колонизаторнуудай ямаршье аргануудые хэрэглээ һаань, тэдэнэр Африкын арадуудай эрхэ сүлөөгэй, бэеэ даанхай байдалай хорото дайсад болоно гэжэ ажабайдал элирүүлжэ үгэнэ.

Д. Касаткин. (ТАСС).

Редактор Ц. О. ОЧИ[…]

Манай адрес, телефонууд

АДРЕС ОБЪЕДИНЕННОЙ РЕДАКЦИИ: гор. Ула[н-Удэ,] улица ЛЕНИНА, 35. Телефоны: редактора—23-67, зам. р[едак]тора—38-42, зам. редактора—35-84, секретариата—[…] отделов: сельскохозяйственного производства и парт[ийной] жизни—47-59, 35-14, промышленного производства и п[…]ной жизни—48-89, 33-61, корректорская—35-95.

Улица ЛЕНИНА, 26. Телефоны отделов: идеологиче[ской] —24-74, советского строительства и быта—34-93, рабс[елько]ров и писем—25-41, 38-30, информации—32-74 и перево[да] 34-05.

гор. Улан-Удэ, типография Министерства культуры Бурятской АССР.

Н00486. Зак. № 962.

БУРЯАД ҮНЭН

4-дэхи нюур
1963 оной июлчин 31.